Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

[...]тэмнай 1921 оной [...]бриин 21-һээ гарана | № 34 (13829) | 1975 оной февралиин 9, воскресени | Сэн 2 мүнгэн.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Б. Б. ДАШИЕВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэһөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, хэблэлэй органуудта олон жэлэй туршада эдэбхитэйгээр ажаллаһанайнь түлөө «Буряад үнэн» газетын редакциин харюусалгата секретарь Бато Будаевич **Дашиевые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.

1975 оной февралиин 7.

[К]ПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДТЭ

[19]41—1945 онуудай Эсэгэ оро[ноо х]амгаалгын Агууехэ дайнда [совет] арадай туйлаһан Илалтын [30] жэлэй ой» тухай асуудал [КПСС]-эй ЦК хаража үзөө. Совет[ск]э Союзда Германиин фашизмын [...]һан дайн хадаа социализмда [...]үрээр хэһэн дэлхэйн импе[риализ]мын түримхэй хүсэнүүдэй [...] томо зэбсэгтэ доболго мүн [...], манай ороной хэзээ нэгэтэ [...] гараһан эгээн хүшэр хүн[дэ с]орилтануудай нэгэн болоо [...]. Энэ дайнай үедэ дэлхэйн дээ[рэ т]үрүүшын социалис гүрэнэй [...]заян, дэлхэйн хүгжэлтын, [...]атын, демократиин ерээ[дүй ш]иидхэгдэжэ байгаа.

[Сов]ет арад, тэрэнэй алдарта [...]тэ хүсэнүүд Коммунис пар[тиин х]үтэлбэри доро гитлеровскэ [...]нда, тэрэнэй туһамаршадта [...] сохилто үгөө, социалис [...] оронойнгоо эрхэ сүлөө болон [...]аанхай байдалые хамгаалаа, [...]алгын агууехэ үүргэ дүүр[гэжэ, и]нтернациональна уялгаяа нэ[...]дэтэйгөөр бэелүүлээ. Манай [...]лхэйе эзэлхэ гэһэн Герма[ни ф]ашизмын харгые хааһан гол [...]нь болоо, дайнай эгээн хү[...]ндэ ашаагаа эзэм дээрээ үр[...]гараа, тингээд гитлеровскэ [...]ние, һүүлээрнь милитарис [Япони]е бута сохилгодо шиидхэхы [...]дүүргээ бэлэй.

[Фаш]измые илаһан ушар дэл[хэйн т]үүхэтэ үйлэ хэрэг болоод, [...] хүгжэлтын бүхы ябасада [...] ехэ нүлөө үзүүлээ. Со[...] болбол эб найрамдалай, [...]ратиин, социальна дэбжэл[т]ын найдамтай түшэг тул[гуур]нь мүн гэжэ тэрэ харуулаа. [Эсэг]э ороноо хамгаалгын Агуу[ехэ д]айнда Советскэ Союзай туй[лаһан и]лалта бол бол дэлхэйн дээ[рэ т]үрүүшын социалис гүрэнэй [...]шэгүй хүгжэлтые, диилдэ[...]й байһыень үнэмшэсэтэйгөөр [харуул]аа. Октябриин ашаар мүн[...]і ниитын, гүрэнэй шэнэ бай[гуула]лтын, социалис экономикын, [маркси]зм-ленинизмын үзэл сурта[лай, с]овет общественн морально-по[литич]ескэ нэгэдэлэй, СССР-эй ара[дуудай] эбдэршэгүй хани барисаа[...]ндажа байһые энэ илалта [харуул]аа. Энэ илалтые совет арад [...]. Тингэжэ түүхэдэ үзэгдөөгүй [габ]ьяа харуулаа. «...Совет арад, [...]жэ КПСС-эй ЦК-гай Гене[ральна] секретарь Л. И. Брежнев [...]он тэмдэглээ һэн, — дайнай [...] шанга шалгалтые нэрэ хүн[дэтэй]гөөр дабажа гараа. Дайсан [...] сохигдоо, дарагдаа. Манай [...]шагта арад, герой арад, баа[тар а]рад алдаршаһан Ленинскэ [...], Агууехэ Октябриин тугые, [...]измын тугые түби дэлхэй [дээ]үр өөдэнь үргөө, тингээд дайн [...]эй дүлэтэ жэлнүүд соогуур [...]та түгэсөөр намилзуулан га[...].

[Д]айсантай хэһэн удаан сагай, [...]р хүндэ тэмсэл соогуур ар[ми], флодой сэрэгшэд жэшээлэ[шэгү]й эрэлхэг зориг, агууехэ [...] гаргаа. Совет ороной сэрэ[гэй х]үргаал булюу байһанаа ха[руулаа]. Коммунис партиин хүмүү[жүүлһ]эн Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ко[мандир]а, политическэ кадрнууд дай[...]ы тулалдаануудые үнгэргэхэ[...]ехэ бэлиг шадабаритай бай[һанаа] харуулаа.

[Д]айсанай ара талада партизанууд, [...]лидо хабаадагшад баатар [...]р тэмсээ. Эзэмдэгдэһэн бүхы [...] дээрэ дэлгэрһэн олониитын [партиз]анска хүдэлөөн совет хүнүү[дэй ха]луун патриотизмые эли то[до] харуулаа.

[Хү]дэлмэришэн анги, колхозно [тарияша]ад, совет интеллигенци агуу[ехэ] габьяа гаргаа. Тэдэнэр Зэб[сэгтэ] хүсэнүүдэй сэрэгшэдтэй суг [...] шэн габьяата ажалаараа дай[...]е дабаха илалта шэрээгээ. [Дайн]ай бүхы үедэ фронт тыл хоёр [...] адли дайшалхы лагерь бо[лоо]н байгаа.

[Фаш]ис Германитай совет арадай [...] тэмсэлые зоригжуулагшань, [...]ахэгшэнь манай общественн [...]ебэрилхы шэглүүлхы хүсэн [болхо]ор Ленинскэ коммунис пар[ти б]айгаа. Тэрэ хадаа онсо ехэ хү[...] хүндэ эрхэ байдалда фашис [...]шэдтэ эсэргүү нангин тэм[сэлдэ] совет арадые элсүүлжэ ша[...], тингээд дайнай түрүүшын [...] саг зуурын хүшэр хүндэ бай[...] тохёолдоошье һаань, сааша[...] дайнай ябасын үедэ үндэһэн [...]лта хэжэ, дайе илалта тү[...]р дүүргэлгые хангаа. Парти [...]й ажахые дайнай гурнмаар [...]ха талаар асари ехэ хүдэл[...] хээ. Коммунистнууд үлыгэр [...]ээ баатаршалга, эрэлхэг зориг [...]лжа, олониитын дайшалхы [...] бадаруулдаг байгаа, габьяа[...]дэнние хүтэлөө, дайсаниие [...] илаха хэрэгтэ батаар эти[...] этигэл түрүүлдэг һэн. Дай[най] жэлнүүдэй үедэ партиин нэрэ [...] хэмжээлэшэгүйгөөр ургаа, [...] зэргэ бүри нягтаар жаг[...]саа, парти арад хоёрой нэгэдэл бүри бата бэхи болоо.

Дайнай шэрүүн шанга жэлнүүдэй үедэ, амгалан байдалай үедэ шэнги партиин дайшалхы туһалагшань Ленинскэ комсомол болоо һэн. Арадай дурасхаалда совет эхэнэрэй — патриот, сэрэгшэ, ажалша, солдадай эхэ байһан хүнэй образ хэтэ мүнхэдөө хадагалагдан байха.

Фашизмда эсэргүү тэмсэлдэ эзэмдэгдэһэн оронуудта үргэнөөр дэлгэрһэн эсэргүүсэлтын хүдэлөөн шухала үүргэ дүүргээ, гээд тогтоол дотор онсолон тэмдэглэгдэнэ. Фашизмда эсэргүү тэмсэлэй түүхэдэ арадай-сүлөөрэлгын хүсэнүүдэй партизанска хүдэлөөн, зэбсэгтэ восстанинууд, сэрэгшэдэй баатаршалга мүнхэдөө орохо. Хүн түрэлтэнэй эгээн аюултай дайсанда эсэргүү тэмсэлэй манлайда коммунис, хүдэлмэришэдэй партинууд ябалсаа. Коммунистнууд бодото патриодууд, интернационалистнууд байһанаа харуулаа, арадуудай эрхэ сүлөөгэй, бэеэ даанхай байдалай түлөө шууд сэхэ тэмсэлшэд байһанаа харуулаа.

Дайсаниие илаха ниитын хэрэгтэ Гитлертэ эсэргүү нэгэдэлэй гүрэнүүдэй арадууд, арминууд хубитаяа оруулаа. Социальна ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй политическэ, сэрэгэй талаар ашаг ехэтэйгээр харилсаха арга боломжын байһан ушар бодото дээрээ гэршэлэгдээ һэн.

Германиин фашизмые, Японой милитаризмые бута сохиһон ушар Европо болон Азиин хэдэ хэдэн гүрэнүүдтэ хархис гурим унагаагаа, социализмын түлөө ажалша олониитын тэмсэхэ һайн эрхэ байдал байгуулаа. Европын, мүн Азиин хэдэ хэдэн оронуудта революцинуудые амжалтатайгаар бэелүүлһэнэй ашаар дэлхэйн социалис байгуулалта бии болоо, капитализмын ниитэ кризис гүнзэгырөө, дэлхэйн революционно хүгжэлтэ түргэдөө. Социалис хани барисаанай оронуудай арадууд коммунис болон хүдэлмэришэдэй партинуудай хүтэлбэри доро экономическа, политическэ, оюун ухаанай хүгжэлтэдэ туйлай ехэ амжалта туйлаа, хүгжэнги гүрэнүүдэй зэргэдэ өөһэдынгөө оронуудые гаргаа. Тингэжэ ниитын шэнэ байгуулалтада байһан дундаршагүй арга боломжонуудые харуулаа.

Фашизмые илаһан ушар капиталай оронуудта хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй саашадаа хүгжэхэ, мүн коммунис болон хүдэлмэришэдэй партинуудай ургаха, бэхижэхэ һайн эрхэ нүхэсэл байгуулаа. Тэдэ партинууд хүдэлмэришэн ангиин, бүхы ажалшадай хэрэгэй түлөө эгээн эдэбхитэй тэмсэлшэдынь болодог гээшэ. Уласхоорондын коммунис хүдэлөөн мүнөө үе сагай эгээн нүлөө ехэтэй политическэ хүсэн болотороо хүгжөө.

Гитлеровскэ Германиие, милитарис Япониие бута сохиһон ушар национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй хүсэ ехэтэйгээр хүгжэлтэдэ, империализмын колониальна гуримай һандаралгада туһалаа. Дайнай һүүлээрхи үедэ Азиин, Африкын, Латинн Америкын олон оронууд колониальна богоолһоо сүлөөржэ, бэеэ даанхай хүгжэлтын замда найдамтайгаар ороһон байна.

Дэлхэй дээрэхи хүсэнүүд социализмын аша туһада үндэһөөрөө хубилаа. Энээнэй ашаар империализм арадуудай хуби заяае хэһээлтэгүйгөөр шиидхэжэ байха арга боломжоһоо хаһагдаа, тингэд мүнөө социалис оронуудай хүсые, тэдэнэй эдэбхитэй гадаадын политикые, эб найрамдалай, дэбжэлтын хүсэнүүдэй уласхоорондын һаналаа нэгэдэлые тоонгүй гаража шадахаяа болинхой.

КПСС-эй XXIV съездын баталһан Эб найрамдалай программые шууд сэхээр бэелүүлһэнэй ашаар, аха дүү социалис оронуудай хамтын политикын ашаар «хүйтэн дайнһаа» уласхоорондын түгшүүрилтэ байдалай һуларха тээшэ, ниитын ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэ оршон байха гол ёһонуудай үндэһөөр үргэн харилсаа байгуулга тээшэ эрьелтэ боложо байнхай. Европын оршон байдалые һайжаруулга, дэлхэйн хоёрдохи дайнай ба дайнай һүүлээрхи хүгжэлтын дүнгүүдые политическэ талаар батадхаһан ябадал энэ хубилалтын боложо байһые гэршэлнэ.

Коммунис парти, совет гүрэн, эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүд дэлхэй дээрэ боложо байһан бүхы һайн хубилалтые хүгжөөхые оролдоно, уласхоорондын түгшүүрилтэ байдалай һуларха ябадалые үргэлжэлүүлхые хүсэнэ. Гэхэтэй хамта империализмын шэнжэ шанар хубилаагүй, хархис болон эзэрхэг түримхэй хүсэнүүд буу зэбсэгээ хуряагаагүй, тингээд уласхоорондын харилсаанай һайн хубилалтада һаад хэхые һэдэнэ гэжэ мартаха хэрэггүй, гээд тогтоол дотор онсолон тэмдэглэгдэнэ. Империалис гүрэнүүдэй сэрэгэй бюджет ехэ болоно, бүмбэрсэг дэлхэйн хэдэ хэдэн районуудта түгшүүрил байһан зандаа, социалис оронуудта эсэргүү үзэл сурталай һүйдхэлтэ ябуулга болюулагданагүй.

Эб найрамдалай политикые шууд сэхээр бэелүүлхэ зуураа, коммунис парти, советскэ правительство социалис Эхэ оронойнгоо бэеэ хамгаалха хүсэ шадалые бэхижүүлхэ тухай, совет хүнүүдые һэргэг байхаар хүмүүжүүлхэ тухай саг үргэлжын анхарал оролдолго гаргана, манай ороной амгалан ажалай, аюулгүй байдалай найдамтайгаар хамгаалагдаһан байхын тула бүхы хүсөөрөө оролдоно. Энэ хараа шугамай шухала ба зүб байһыень үнгэрһэн дайнай һургаал гэршэлнэ.

Эб найрамдалай, социализмын хэрэгтэ Хитадай мүнөөнэй хүтэлбэриин марксизмда эсэргүү, һүйдхэл ехэтэй хараа шугам ехэ хохидол үзүүлнэ, эдэ хүтэлбэрилэгшэд хархис бүлэгүүдтэй, эб найрамдал бэхижүүлхэ политикада, уласхоорондын түгшүүрилтэ байдал һуларуулгада эсэргүүсэгшэдтэй бодотоор нэгэдэнхэй.

Аха дүү марксистско-ленинскэ партитай суг хамта КПСС социалис хани барисаанай оронуудай нэгэдэлые, жагсаалые саашадань бэхижүүлхые, социализмын дэлхэйн байгуулалтын хүсэнэй ургалтые туйлана, Варшавын договорто хабаададаг гүрэнүүдэй политическэ, сэрэгэй хани харилсаае һайжаруулхые хүсэнэ.

Мүнөө совет арад амгалан байдалай аша туһые 30 жэлэй туршада эдлэжэ байна. Дайнда абаһан шархаяа эмшэлээд, совет арад коммунис байгуулалтадаа элитэ ехэ амжалта туйлаа. КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэ энэ замаар дабшалтын томо алхам болоно. Түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй зорилгонуудые бэелүүлхэдээ, манай ороной ажалшад баатар габьяа харуулжа, гүнзэгы мэдэрэлтэй, патриотизмын гүн үзэлтэй, коммунизмын үзэл сурталда бэеэ үгэнги байһанаа эли тодоор гэршэлнэ. Коммунизмын үзэл сурталай мандахын түлөө олон миллион совет хүнүүд Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдэй үедэ жэшээлэшэгүй эрэлхэг зориттойгоор тэмсээ һэн.

Немец-фашис булимтарагшадые илаһаар 30 жэлэй ой совет арадай, бүхы түрүү хүн түрэлтэнэй ажабайдалдахи онсо гайхамшаг политическэ ушар болохо байна.

1975 оной майн 9-нэй үдэр Советскэ Союзай ажалшадай бүгэдэ арадай һайндэр болон тэмдэглэгдэхэ. Фашис Германиие, милитарис Япониие совет арадай илаһан илалтын, дэлхэйн империализмын гол түримхэй хүсые бута сохихо хэрэгтэ Советскэ Союзай, тэрэнэй Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй оруулһан шиидхэхы хубитын бүхэдэлхэйн түүхэтэ удха шанарые тайлбарилхын тула промышленна предприятинуудта, барилганууд дээрэ, колхозууд болон совхозуудта, эмхи зургаанууд ба һургуулинуудта, сэрэгэй частьнуудта, корабльнууд дээрэ ниитэ политическэ хүдэлмэри үргэн ехээр ябуулхыень партийна, совет, профсоюзна, комсомолой организацинуудта, Армиин ба Флодой политоргануудта һанамжалан дурадхагдаа. Немец-фашис булимтарагшадые, япон милитаристнуудые бута сохихо ябадал эмхидхэхэ хэрэгтэ КПСС-эй дүүргэһэн хүтэлбэрилхы үүргые, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ совет хүнүүдэй, Армиин ба Флодой сэрэгшэдэй, партизанuудай, подполидо хабаадагшадай олоороо гаргаһан баатаршалгые, хүдэлмэришэн ангиин, колхозно таряашадай ба интеллигенциин ажалай габьяае гүн гүнзэгыгөөр, эли тодоор харуулха.

Ленинскэ дотоодын ба гадаадын политика бэелүүлхын, СССР-эй экономическа болон хамгаалхы хүсэ шадалые, совет общественн социально-политическэ ба суртал бодолой нэгэдэл бэхижүүлхын, социалис хани нэгэдэлые улам нягтаруулхын, арадуудай эб найрамдал ба аюулгүй байдал батадхахын тула КПСС-эй бэелүүлдэг асари ехэ ажал ябуулгые бүхы талаарнь элирхэйлэн харуулха хэрэгтэй. Дэлхэйн хархис этэгээдүүдэй ба империализмын хүсэнүүдэй эзэрхэг түримхэй удха шэнжые, уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулха дурагүйшүүлэй һүйдхэлтэ ябуулгые, буржуазна ба оппортунис үзэл сурталые, дэлхэйн хоёрдохи дайнай түүхэ хазагайруулагшадые элишэлэн сохихо.

Илалтын 30 жэлэй баярай ой түрүү үзэл бодолто бүхы хүсэнүүдэй интернациональна һайндэр болон тэмдэглэгдэхэ, тиихэдээ социализмын аха дүү оронуудтай, хүдэлмэришэдэй революционно хүдэлөөнтэй, коммунис партинуудтай, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнтэй, социальна дэбжэлтын тала барндаг бүхы хүнүүдтэй КПСС-эй, совет арадай хододоо һанал нэгэнтэй байдагые тусхайлан харуулха.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда совет арадай туйлаһан Илалтын 30 жэлэй ойдо бэлдэхэ, һайндэрлэхэ хэмжээ ябуулгануудые тодорхойлон хараалха ба бэелүүлхыень союзна республикануудай компартинуудай ЦК-нуудта, партиин крайкомууд, обкомууд, горкомууд ба райкомуудта, Армиин болон Флодой политоргануудта, министерствэнүүд ба албан зургаануудта, союзна болон автономито республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ, ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомуудта, профсоюзна, комсомолой ба бусад ниитын эмхинүүдэй, уран мэргэжэлтэдэй холбоонуудай хүтэлбэрилхы зургаануудта КПСС-эй Центральна Комитет дурадхаба.

Илалтын 30 жэлэй ойдо зорюулагдаһан материалнуудые саг үргэлжэ тунхаглаха, телевидени ба радиогоор дамжуулхыень түбэй газетэнүүд болон журналнуудай редакцинуудта, Телевидениин ба радио дамжуулгын талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитедтэ дурадхагдаа.

Баярай ойн хэмжээ ябуулганууды бэелүүлгэ арми болон арадай нэгэдэлые, ороной бэеэ хамгаалха хаба шадалые улам бэхижүүлхэ, Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй сэрэгшэдэй дайшалхы, политическэ бэлэдхэлыень улам нарижуулан һайжаруулха, бүхы совет хүнүүдые, түбхын түрүүн залуушуулые Коммунис партиин ба совет арадай революционно, дайшалхы ба ажалай баатар габьяата ёһо заншалнуудаар, социалис патриотизмын ба интернационализмын, тон һэримжэтэй байха, Эхэ ороноо, социализмын туйлалтануудые хамгаалхаар хододоо бэлэн байха хараа бодолтойгоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ зорюулагдаха ёһотой.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда совет арадай туйлаһан Илалтын 30 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаанууд ба олониитын бусад хэмжээ ябуулганууд 1975 оной майн 5-һаа 9 хүрэтэрхи үе соо союзна республикануудай ниислэлнүүдтэ, хизаарнуудай, областьнуудай, округуудай ба районуудай түбүүдтэ, промышленна предприятинуудта, колхозууд болон совхозуудта, эмхи зургаанууд ба һургуулинуудта, сэрэгэй частьнуудта, корабльнууд дээрэ үнгэргэгдэхэ. 1975 оной майн 8-да Кремльдэхи Съезднүүдэй ордон дотор Москва хотын ажалшадай баярай суглаан Совет Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой түлөөлэгшэдтэй хамта үнгэргэгдэхэ.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда совет арадай туйлаһан Илалтын 30 жэлэй ойдо зорюулагдаһан уран һайханай ба документальна кинолентэнүүдые, Зэбсэгтэ хүсэнүүд тухай үнгэтэ фильм буулгажа дүүргэхыень СССР-эй Культурын министерствэдэ, СССР-эй Госкинодо, Совет Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой Главна политическэ управленидэ, уран бэлигтэдэй холбоонуудта һанамжалан дурадхагдаа. Искусствын бүхэсоюзна фестивальнуудые, тэрэшэлэн Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үеын дуунай фестиваль үнгэргэхөөр түсэблэгдэнэ. «Агууехэ Илалтын 30 жэл» гэһэн бүхэсоюзна уран һайханай выставкэ Москвадахи түбэй выставкын зал соо эмхидхэгдэхээр хараалагдана.

Революционно, дайшалхы ба ажалай алдар солын дурасхаалта газарнуудаар залуушуулай дабшалгада хабаадан, илагшадай бүхэсоюзна слёт баатар-хото Волгоградта үнгэргэхыень ВЛКСМ-эй ЦК-да, ВЦСПС-тэ, ДОСААФ-ай ЦК-да, СССР-эй Культурын министерствэдэ, Дайнай ветерануудай советскэ комитедтэ даалгагдаа.

Илалтын 30 жэлэй ойдо зорюулагдаһан олониитын спортивна хэдэ хэдэн хэмжээ ябуулгануудые үргэн ехэ пропагандын удха шэнжэтэйгээр бэелүүлхыень СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Физкультурын болон спортын комитедтэ, ВЦСПС-тэ, ВЛКСМ-эй ЦК-да, ДОСААФ-ай ЦК-да һанамжалан дурадхагдаба.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда совет арадай туйлаһан Илалтын 30 жэлэй ойдо бэлэдхэл ба һайндэрлэлгэтэй холбоотой бүхы пропаганда, агитационно-ниитын хүдэлмэри партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүдые, 1975 оной түсэбүүдые, юһэдэхи табан жэлэй түсэб бүхы дээрэнь болзорһоо урид дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ, социалис уялгануудые амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэ хамаг ажалшадые, Армиин ба Флодой сэрэгшэдые элсүүлгын туг доро үнгэргэгдэхэ ёһотой гэжэ тогтоол дотор тусхайлан тэмдэглэгдэнэ.

СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

1975 оной февралиин 7-до СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй заседани болобо. Энэ заседани дээрэ СССР-эй арадай ажахые 1974 ондо хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд зүбшэн хэлсэгдээ.

КПСС-эй ЦК-гай Пленумүүдэй шиидхэбэринүүд соо партиин экономическа политикын асуудалнуудаар КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэнүүд соо табигдаһан зорилгонуудые дүүргэхэ тушаа хүдэлмэри ябуулһанай эсэстэ, мүн орон дотор социалис мүрысөөнэй үргэнөөр дэлгэрһэнэй ашаар 1974 ондо экономико, эрдэм наука ба соёл культура хүгжөөхэ, совет арадай һуудал байдал һайжардуулха талаар КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ шэнэ амжалтанууд туйлагдаһан байна.

Үнгэрһэн жэлдэ промышленна үйлэдбэриин ургалта түсэбөөр 6,8 процент байха аад, 8 процент болоһон юм. Промышленностьда ажалай бүтээсэ түсэбэй ёһоор 6 процентын оронда 6,5 процентээр дээшэлүүлэгдэһэн байна. Хэдэн зуугаад томо предприятинууд, олон тоото үйлэдбэриин шэнэ комплекснууд ашаглалгада үгтөө.

Хэдэ хэдэн газар нютагуудта сагай уларилай таарамжагүй байгаашье һаань, хүдөө ажахын продукци абаха хэмжээн түсэбтэ табан жэлэй энээнэй урда тээхи жэлнүүдтэ абтаһан дунда зэргын хэмжээе 5 шахуу процентээр үлүүлһэн байха юм.

Промышленна ба хүдөө ажахын үйлэдбэри улам саашадань дэбжээһэнэй эсэстэ хэрэглэмжэдэ ба нөөсэлэлгэдэ хэрэглэгдэдэг национальна доход 1973 онойхитой сасуулбал 5 процентээр ехэ болоо. Хүн бүхэндэ хүртэдэг бодото олзо доход 4,2 процентээр ургаа. 1974 ондо 110 миллион шахуу дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд баригдаа.

Гэхэтэй хамта. 1974 оной түсэб дүүргэхэ хэрэгтэ үзэгдэһэн дутагдалнууд СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй заседани дээрэ тэмдэглэгдэһэн байна. Продукциин шухала хэдэ хэдэн зүйлнүүдые арадай ажахыда эльгээхэ түсэбые зарим министерствэнүүд, союзна республиканууд дүүргээгүй гэжэ заагдаа. Үйлэдбэриин хүсэнүүдые ашаглаха талаар үгтэһэн даалгабаринууд зарим һалбаринуудта дутуугаар дүүргэгдээ. Хэдэ хэдэн министерствэнүүд эрдэм наукын ба техникын туйлалтануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ даалгабаринуудаа дүүргэлгэдэ горитойхон гээгдэлдэ ороһон байха юм. СССР-эй министерствэнүүд, албан зургаанууд ба союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүд бүтээгдэһэн продукциин шанар дээшэлүүлхэ асуудалнуудые үшөөл бирагүйгөөр эрхилнэ.

Энэ заседани дээрэ хэгдэһэн шүүмжэлхы ажаглалтануудые хараадаа абан, 1974 оной түсэбэй дүүргэлгын дүнгүүдые коллегинүүдэй ба Министрнүүдэй Соведүүдэй заседанинууд дээрээ зүбшэн хэлсэхыень СССР-эй министрнүүдые, албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдые болон союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдые СССР-эй Министрнүүдэй Совет уялгалба. КПСС-эй ЦК-гай (1974 оной) декабриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые, энэ Пленум дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ соохи захяа заабаринууд болон тобшололнуудые, партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаһан Хандалга дотор хэгдэһэн заабаринууд болон тобшололнуудые хүтэлбэри болгон, СССР-эй арадай ажахые 1975 ондо — юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй даалгабаринуудые, тэрэшэлэн предприятинууд ба организацинуудай коллективүүдэй абаһан угтамжын түсэбүүдые дүүргэхэ, нилээд үлүүлэн дүүргэхэ ябадал хангаха тушаа хэмжээ ябуулганууды зохёохо, бэелүүлхэ гэжэ дурадхагдаа.

Ниитын үйлэдбэриин ашаг үрые улам саашадань дээшэлүүлхэ, тэрэнэй шанарай дүнгүүдые һайжаруулха, эрдэм наукын ба техникын шэнэ туйлалтануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлгые түргэдхэхэ, түрүү дүй дүршэл эдэбхитэйгээр дэлгэрүүлхэ, предприяти ба барилгануудые һайнаар хүтэлбэрилдэг болохо, захиргаанай али бүхы шатануудта журам ба харюусалгые дээшэлүүлхэ тушаа хэмжээнүүдые абаха шухала байһанда онсо анхарал хандуулагдаба. Капитальна барилгые һайжаруулха асуудалнуудта анхаралаа ехээр хандуулхыень, ашаглалгада оруулагдахаяа байһан барилганууды ашаглаха, ашаглалгада тушаагдаһан шэнэ үйлэдбэринүүдые хэрэглэхэ, хүдэлжэ байгаа предприятинууд болон үйлэдбэринүүдые һэльбэн шэнэлхэ тушаа тогтоогдоһон даалгабаринуудай дүүргэлтын хойноһоо онсо хиналта табихыень СССР-эй министерствэнүүдтэ албан зургаануудта, союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ мүн лэ дурадхагдаа.

1975 оной хабарай тарилгын хүдэлмэринүүдтэ хаһа саг соонь бэлдэхэ, тэрэниие үнгэргэхэ зорилгоор колхоз, совхозуудые һайн шанартай үрэһэ хүрэнгөөр хангаха, хүдөө ажахын техникэ заһабарилгые түргэдхэхэ, хаһа саг соонь түлишэ, минеральна утэгжүүлгэ, тракторнуудай, хүдөө ажахын машинануудай ба автомобильнуудай запасной частьнуудые ажахынуудта асарха тушаа хэмжээнүүдые абахыень, мүн шухала бусад хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхыень союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ, СССР-эй уһанай ажахын министерствэдэ, «Союзсельхозтехникэдэ» дурадхагдаа.

СССР-эй арадай ажахые 1975 ондо хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө, мүн юһэдэхи табан жэлые амжалтатайгаар түгэсхэхын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй асуудалнуудта саг үргэлжын анхарал хандуулхыень СССР-эй министерствэнүүдтэ, албан зургаануудта ба союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй абаһан шиидхэбэри соо заабаринууд үгтэнхэй.

Энэ заседани дээрэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр А. Н. Косыгин үгэ хэлээ.

Индиин Коммунис партиин национальна Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр Ш. А. ДАНГЕДА Индиин Коммунис партиин Национальна Соведэй генеральна секретарь нүхэр Р. РАОДО

Индиин Коммунис партиин хүтэлбэрилхы дээдэ зэргын тушаалнуудта дахинаа һунгагдаһантайтнай дашарамдуулан, Таанадые, хүндэтэ нүхэд, үнэн зүрхэнһөө амаршалнаб.

Ажалшадай амин шухала аша туһын түлөө, империализмда ба хархис этэгээдүүдтэ эсэргүү, эб найрамдалай, демократиин ба социальна дэбжэлтын түлөө тэмсэлдэ шэнэ амжалтануудые туйлахые Индиин Компартяда, Таанадта өөһэдтэтнай хүсэнэб.

Л. БРЕЖНЕВ,
Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй Генеральна секретарь.

КПСС-эй ЦК-да УУЛЗАЛГА БОЛОБО

Февралиин 7-до КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь А. П. Кириленко, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарев, КПСС-эй Түбэй шалгалтын комиссиин гэшүүн Г. А. Жуков, КПСС-эй ЦК-гай уласхоорондын таһагые даагшын орлогшо В. С. Шапошников гэгшэд СПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь К. Альтамирано, СПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретариин орлогшо А. Сепульвед, СПЧ-гэй ЦК-гай политкомиссиин гэшүүд К. Альмейд, Р. Кальдерон, Э. Дель Канто, СПЧ-гэй ЦК-гай гэшүүн Х. Суарес гэгшэдһээ бүридэһэн Чилиин социалис партиин делегацитай КПСС-эй ЦК-да уулзаба.

Чилидэхи байдал тухай, түрүү үзэлтэй болон демократическа хүсэнүүдтэ эсэргүү фашис хунтын хэжэ байһан гүрдэлгэ мүрдэлгэ тухай Чилиин социалис партиин делегаци хөөрэжэ үгөө. Хэрзэгы шэрүүн хэһээлтын хэгдэжэ байбашье, социалис, коммунис ба Арадай нэгэдэлэй бусад партинууд нюуса эрхэ байдалда тэмсэлээ үргэлжэлүүлһээр гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Орон доторнь сэрэгэй хунтын политикада дурагүйдэлгэ улам үргэдэжэ, арад ниитын материальна һуудал байдал эрид муудажа байна. Үргэн олон элдэб улад зоной дунда сэрэгэй-фашис байгуулалтада эсэргүү тэмсэл үргэдэнэ, энэ диктатурые үгы хэхэ шадалтай фашизмда эсэргүү хүсэнүүдэй үргэн ехэ фронт байгуулха эрхэ байдал бии болоно. Фашис журамда эсэргүү тэмсэл хэхын тулада, демократическа эрхэ сүлөө хүсэдөөр һэргээн байгуулхын түлөө социалистнуудай, коммунистнуудай, мүн ороной түрүү үзэлтэй ба демократическа бусад хүсэнүүдэй нэгэдэлые улам саашадань бэхижүүлхэ гээшэ ниимэ оршон байдалда онсо удха шанартай гэжэ Чилиин социалис партиин делегаци онсолон тэмдэглэбэ.

Чилиин патриодуудтай совет коммунистнууд болон бүхы совет хүнүүдэй аха дүүгэй ёһоор һаналаа нэгэдэжэ байһан тухай КПСС-эй түлөөлэгшэд элирхэйлэн мэдүүлээ. КПСС-эй ЦК, совет коммунистнууд, бүхы совет арад өөһэдынгөө интернациональна уялгые саашадааше дүүргэхэ байха, Эхэ ороноо фашизмһаа сүлөөлхын түлөө хэдэг тэмсэлдэнь Чилиин патриотическа ба демократическа хүсэнүүдтэ туһа хүргэхэ, тэдэниие дэмжэжэ байха гэжэ тэдэнэр мэдүүлээ. Хунтада эсэргүү, Чилидэхи фашизмда эсэргүү хүдэлөөнэй, нэн түрүүн Чилиин ажалшадай эгээл эмхидэлтэй отрядууд болохо социалис ба коммунис партинуудай нэгэдэлые бэхижүүлхэ гээшэ мүнөөнэй эрхэ байдалда илангаяа ехэ удха шанартай гэжэ эндэ онсолон тэмдэглэгдэбэ.

КПСС эб найрамдалай программые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлжэ, империалис этэгээдүүдэй болон уласхоорондын хархис хүсэнүүдэй һэдэлгэнүүдтэ эрид шанга харюу үгэжэ байгаад, уласхоорондын түгшүүрилтэ байдал һуларуулха гэһэн хараа шугамаа үргэлжэлүүлнэ гэжэ онсолон тэмдэглээ. Гүрдэлгэ мүрдэлгэ болюулхын түлөө, политическэ хэрэгээр түрмэдэ хаагдаһан Чилиин хүнүүдые сүлөөлхын, демократиин илан мандахын түлөө Чилиин арадай амжалтатайгаар тэмсэхынь тулада уласхоорондын һаналаа нэгэдэлгын хүдэлөөнэй туйлай ехэ удха шанартай байһые делегациин гэшүүд тэмдэглэбэ. Тэдэнэр Чилиин патриодуудтай, демократуудтай һаналаа нэгэдэжэ байһанайнь түлөө КПСС-тэ, совет арадта халуун баяр баясхалан хүргөө.

КПСС СПЧ хоёрой хоорондо хани ёһоной холбоо барисаа улам саашадань хүгжөөхын түлөө хоёр партиин түлөөлэгшэд һанамжаяа мэдүүлһэн байна.

Энэ уулзалга нүхэр ёһоной хани халуун оршон байдалда үнгэрөө.

ҺОРИЛГО ХЭХЭЕЭ ХЬЮСТОН ОШОБО

Февралиин 7-до Москваһаа совет бүлэг космонавтнууд США ошобо. Тэдэнэр «Союз—Аполлон» гэһэн программаар совет-америкаН хамтын туршалга бэлдэлгэдэ хабаадалсаха байна. Энэ бүлэгые Советскэ Союзай хоёр дахин Герой, СССР-эй летчик-космонавт В. А. Шаталов толгойлно.

«САЛЮТ-4» ГАЗАРАЙ ЗУРАГ БУУЛГАН АБАНА

НИИДЭЛГЫЕ ЗАЛАН ХҮТЭЛДЭГ ТҮБ. (ТАСС). «Салют-4» гэжэ замбуулинай научна станциин ниидэлгэ хараалагдаһан программаар үнгэргэгдэнэ.

Февралиин 5-най үдэрэй түрүүшын хахадта космонавтнууд Алексей Губарев, Георгий Гречко гэгшэд станциин түхеэрэлгэнүүдые шалгаһан, хаража үзэһэн, техническэ ба медицинскэ туршалгануудые хэһэн байна. Үдэрэй хоёрдохи хахадта экипаж газарай нюруугай зарим хубинуудай фото-зураг буулгажа абаба.

Февралиин 6-да эдэ туршалганууд үргэлжэлүүлэгдээ. Космонавтнууд оронойнгоо Европо хубиин урда зүг, Дунда Азиин, Казахстанай ба Алас-Дурна зүгэй районуудай фото-зураг буулгажа абаһан байна.

Элдэб янзын светофильтрнүүдые хэрэглэжэ, хара-сагаан ба үнгэтэ плёнконууд дээрэ нэгэ доро хэдэн аппарадуудаар фото-зурагууд буулгагдаһан байха юм. Эдэ шэнжэлгэнүүдэй дүнгүүд хадаа оршон байгаалиие шэнжэлхэдэ, арадай ажахын аша туһада бодото зарим зорилгонуудые шиидхэхэдэ хэрэглэгдэхэ байна.

Телеметрическэ мэдээсэлэй тоо, баримтануудаар ба космонавтнуудай элидхэһэнэй ёһоор, станци дээрэ тодхогдоһон түхеэрэлгэнүүд ба научна аппаратура гэмгүй һайнаар хүдэлнэ. Станциин таһалганууд соохи уларил иимэ: температура — 22 градус, даралта — ртутна столбын 810 миллиметр, агаарай шииг нойтониинь — 11 процент.

Нүхэд Губарёв, Гречко гэгшэдэй бэень һайн. «Салют-4» гэжэ станциин ниидэлгэ үргэлжэлһөөр.

МҮРЫСӨӨНЭЙ ДЭЛИСЭ ҮРГЭДЭНЭ

Социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, тэрэнэй үрэ дүнгүүдые улам арьбадхаха асуудал партийна эхин организацинуудай үдэр бүриинь анхарал доро байха гол шухала хэрэг болоно. Тиигээдшье һүүлэй үеэдэ социалис мүрысөөнэй эмхидхэл нилээд һайжараа, гуримшаа, олониитын хэрэг болоо гэжэ тэмдэглэхэ байнаб. Ажалшадай эдэбхи эрмэлзэл улам бадаргаха хүсэтэй олон арга, шэнэ дүршэл хэрэглэхэ гэжэ партийна эхин организацинууд ехэ оролдолго гаргана.

Социалис мүрысөө ажалша коллективүүдэй дунда эмхидхэхэдээ, илангаяа коммунистнуудтаа түшэглэдэг байнабди. Тиимэ байгаашьегүйдөө аргагүй, коммунистнууд лэ үйлэдбэриин эгээ шиидхэхы газарта хүдэлхэ, үльгэр жэшээ харуулха, мүрысөөнэй манлайда жагсаха уялгатай ха юм. Арадай ажахын түсэб амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө ехэ тэмсэлые толгойлхыень партиимнай Центральна Комитет коммунистнуудта сэхэ хандаһан байна.

Манай совхозой партком, отделенинүүдэй партийна эхин организацинууд коллективүүдэй дунда байгуулагдаһан партийна бүлэгүүдэй үүргэ болон харюусалга дээшэлүүлхэ, нүлөөень үргэдхэхэ асуудалда анхаралаа хандуулна. Тиихэдээ тэдэнэртэ ажал хэрэгээ эмхидхэн ябуулхадань туһалдаг, дэмжэдэг гээшэ. Нёдондо нагадахи отделениин Булагай һү һаалиин фермэ дээрэ гурбан коммунистнуудһаа бүридэһэн партийна бүлэг байгуулаа һэмди. Тэдэнэр бултадаа һаалишад. Энэ бүлэг эмхидхэгшээр Ажалай Улаан Тугай орденто һаалишан, КПСС-эй райкомой гэшүүн Хандама Цыдыповна Буянтуева һунгагданхай.

Тус бүлэг коллективэйнгээ дунда эмхидхэлэй, ойлгууламжын ехэ хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулжа байдаг. Түбхын түрүүндэ социалис мүрысөөндэ хүн бүхэниие хабаадуулжа шададаг байна. Малшадай ажал хэрэгтэ сэхэ хабаатай асуудалнууд суглаан дээрэ зүбшэгдэжэ, зохихо хэмжээн абтажа байдаг. Фермын коммунистнуудай хүсэл оролдолгоор эбтэй эетэй, түрүү коллектив боложо шадаа. Бүлэгэй гэшүүн бүхэн партийна даабаритай, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаад, тэрэнээ һайнаар дүүргэжэ шададаг юм. Тэдэнэй жэшээгээр суглаа хүдэлдэг бэшэ нүхэдынь мүн лэ түсэбтэ даабариһаа холо дээгүүр уялга абанхай юм.

Энэ Булагай фермэ (бригадир Ш. Ж. Доржиев) тодорхойлхы жэлдэ һү һааха даабаряа 109,5 процент, гүрэндэ тушааха түсэбөө 129,5 процент дүүргээ һэн. Фермээрээ дундаа зэргээр үнеэн бүриһөө 2.051 килограмм һү һаагаа. Фермын 11 һаалишадай найманиинь һү һааха жэлэйнгээ даабари болон социалис уялгаяа дүүргэһэн байха юм. Хэрбээ хоёр-гурбан жэлэй саада тээ хоёр мянган килограмм һү һааһан нэгэшье һаалишан байгаагүй һаа, харин нёдондо табан хүн энэ дабаа гаталаа. Гушаад шахуу жэлдэ һаалишанаар хүдэлжэ ябадаг, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто Екатерина Николаевна Глазкова үнгэрһэн жэлдэ үнеэн бүриһөө һү һаалгаяа дунда зэргээр 2.334 килограммда хүргэһэн бэлэй. Партгруппорг Х. Ц. Буянтуева нүхэр Глазковагай һургаһан һаалишан гээшэ. Тэрэ өөрөө 2.028 килограмм һү үнеэн бүриһөө һаагаа. Энэ фермын коллектив һү гүрэндэ тушааха үнгэрһэн дүрбэн жэлэй түсэбтэ даабарине 1.418 центнерээр үлүүлээ һэн.

Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоһон Булагай фермын коллектив һү һааха, гүрэндэ худалдаха юһэдэхи табан жэлэй түсэб хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр болотор дүүргэхэ социалис уялга абанхай.

Коммунистнуудай мүрысөөнэй манлайда жагсана гэжэ дээрэ дурдаа һэм. Тэдэнэй нэгэн хадаа ахалагша хонишон И. Б. Доржиева 1973—1974 онуудай үбэлжэлгын үедэ зуун хонин бүхэнһөө 102 хурьга түлжүүлээ, хонидойнгоо толгой бүриһөөнь 3.286 грамм нооһо хайшалжа абаа. Иигэжэ нүхэр Доржиева совхоз соогоо эгээл түрүүшын зуутан гэһэн солодо хүртэбэ. Юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэлэй жэлдэ 100 эхэ хонин бүхэнһөө 105 хурьга түлжүүлхэ гэһэн социалис уялга абаад, хэлэһэндээ хүрэхын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллажа байнхай. Тэрэнэй жэшээгээр совхозоймнай олон хонишод дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаһан байха юм.

Партийна эхин организацинуудай ябуулдаг эмхидхэлэй оншотой хүдэлмэриин аша туһаар мүрысөөн бүри үргэнөөр дэлгэрнэ, үрэ дүнгынь эли бодо дээшэлнэ. Мүрысөө эмхидхэлсэхэ, толгойлхо, түрүү зэргэдэ ябаха гол уялгатай байһанаа коммунист бүхэн ойлгоно, бодото хэрэгээрээ харуулнашье.

Имагтал социалис мүрысөөнэй хүсөөр манай совхозой ажалшад нёдондо яһала һайн үрэ дүн туйлаа гэжэ бардам хэлэхэ эрхэтэйбди. Хонишодой бригаданууд нооһо хайшалжа абаха, гүрэндэ худалдаха даабаряа үлүүлэн дүүргэһэн байна. Толгой бүриһөө нооһо абалга 330 граммаар дээшэлээ һэн. Мүн тэрэшэлэн тодорхойлхы жэлэй түсэбһөө гадуур 833 центнер һүн бэлэдхэлэй пунктда тушаагдаа.

КПСС-эй ЦК-гай партида, совет арадта хандаһан Хандалгада харюу болгон, ажахымнай бүхы дээрээ дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абанхай, ажалша коллектив бүхэн хоорондоо мүрысэн хүдэлжэ байна. Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ эдэбхитэй оролсоһон манай совхозой ажалшад юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхэ хүсэлтэй.

Д. ДАШИЦЫРЕНОВ,
Хэжэнгын аймагай Чисаанын совхозой парткомой секретарь.

ЗОРИҺОНДОО ХҮРЭХӨӨР...

Хээрын станһаа урагшаа Соль-падь гэжэ газарта Батор Яндакович Жамцановай даадаг хонишодой бригада байрлаһанхай юм. Мүнөө хонишодой түл абаха халуун хаһа түлэг дундаа ябажа байнхай. Зуу гаран хурьган эндэ абтаад байна. Абтаһан түл бултадаа тамир тэнхээтэйнүүд. Үнгэрэгшэ жэлдэ ахалагша хонишон 100 эхэ хонин бүриһөө 101 хурьга абажа, гарзагүйгөөр түлжүүлхэдээ, Хяагтын аймагай хонишодой дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ шалгарһан байна.

— Энэ жэлдэ ямараар ажаллаха хүсэлэнтэй ябанаш, Батор Яндакович? — гэжэ тэрэнһээ асуубабди.

— Нёдондо жэлэйхиһээ дутуугүйгөөр ажаллажа, эхэ хонин бүриһөө хурьга абахаар шиидэнхэйбди. Манай коллектив багахан юм. Бидэнэр КПСС-эй ЦК-гай партида, совет арадта хандаһан Хандалгада эрхим ажалаар харюусаха гэжэ хэлсээбди, — гэбэ.

Батор Яндакович яһала дүй дүршэлтэй хонишон юм. Үнинэй хонишон Дарицу Намсараева энэ бригадада хэдэн жэлэй туршада ажаллана. Тэрэ ахалагша хонишонтоёо үгэеэ ойлголсон, эбтэй эетэйгээр хүдэлдэг. Үнгэрэгшэ жэлдэ найман класс дүүргэһэн эдир басаган Люба Белоногова хурьгашанаар ажаллахаяа эндэ һаяхан ерээ. Түрүүшын үдэрһөө эхилжэ, ажалша бэрхэ байһанаа тэрэ харуулжа эхилээ. Саашаа ямар зорилготойбши гэжэ асуухадамнай тэрэ иигэжэ харюуеаа:

— Жэл тухай ажаллаад, хүдөө ажахын техникумдэ һураха һанаатайб. Зоотехник гү, али ветеринар болохо гэжэ үнинэй хүсэжэ ябадагби. Техникумдэ орохынгоо урда тээ мал ажалтай дүтэ танилсаха гэжэ бодооб.

Комсомол басаган зүб бодоо гэжэ эндэ тэмдэглэмээр.

— Люба ёһотойл малшан болохо басаган гэжэ түрүүшын үдэрһөө мэдээ һэм, — гэжэ Дуренска отделенине эрхилэгшэ нүхэр В. М. Немчинов хэлэнэ.

Бидэнэр Жамцановай хонинной байра харабабди. Ёһотойл эзэн хүн эндэ хүдэлдэг гэжэ ябаһан лэ газартамнай хүрэһөөр лэ мэдэгдэнэ. Хорёо хаамаг соонь сэбэр, хуурай, һаруул. Хонидтоо үбһэ, шэмэтэ тэжээл, модоной шэлбүүһэ эдюулнэ. Тэжээлэй дабһа, микроэлемент тэжээлдэнь нэмэжэ үгэнэ. Хони, хурьгадаа бүлеэн уһаар уһална.

Хонишодой гэртэшье ороходо, таатай зохид. Уряа лозунгнууд, плакадууд хананuудтань үлгөөтэй байна. Номууд, шэнэ газетэ, журналнууд стол дээрэ табяатай. Һайнаар хүдэлдэг хүнүүд сүлөө сагаа зохидоор үнгэргэжэ шададаг.

Жамцановай даадаг хонишодой бригадын байрлаһан газарһаа километр хахад ябаад, үнинэй малшан Раднацу Бимбаевагай отарада мүн лэ дүй дүршэлтэй хонишон хонидоо түрүүлжэ, нэгэшье гарзагүйгөөр абаһан хурьгадаа түлжүүлжэ байна. Барилгашадай туһаламжагүйгөөр үшөө халуун намар байхада, хонинойнгоо байра эрһабарилһан, дулаалһан юм. Механизатор Олег хүбүүниинь үбэлэй хүшэр хүндэ сагта туһалалсахаяа ерээ.

— Мүнөө шадал тэнхээтэй хурьгадые абажа, нэгэшье гарзагүйгөөр түлжүүлхэ гээшэ манай шухала зорилго болоно, — гэжэ Олег хөөрэнэ.

Тэрэ үдэртөө Николай Ревякинай даадаг бригадада хүрөөбди. Тэрэнэй даажа абаһан хонид гол түлэб наймадахяа түрэһэн хүгшөөргэ хонид юм. Тэрэ зуун эхэ хонин бүриһөө 85 хурьга абаха түсэбтэй, зүгөөр энэ хонишон зуун эхэ хонинһоо 90 хурьга абаха гэһэн зорилго урдаа табиня, юуб гэхэдэ, саг болзортонь эмхитэй һайнаар хонидоо урэжүүлһэн байгаа бшуу. Үбэлжэлгэдөөшье һайнаар бэлдэһэн байна. Тиимэһээ нэгэшье хурьга гарзагүйгөөр түлжүүлнэ.

А. СУРМАЧ.

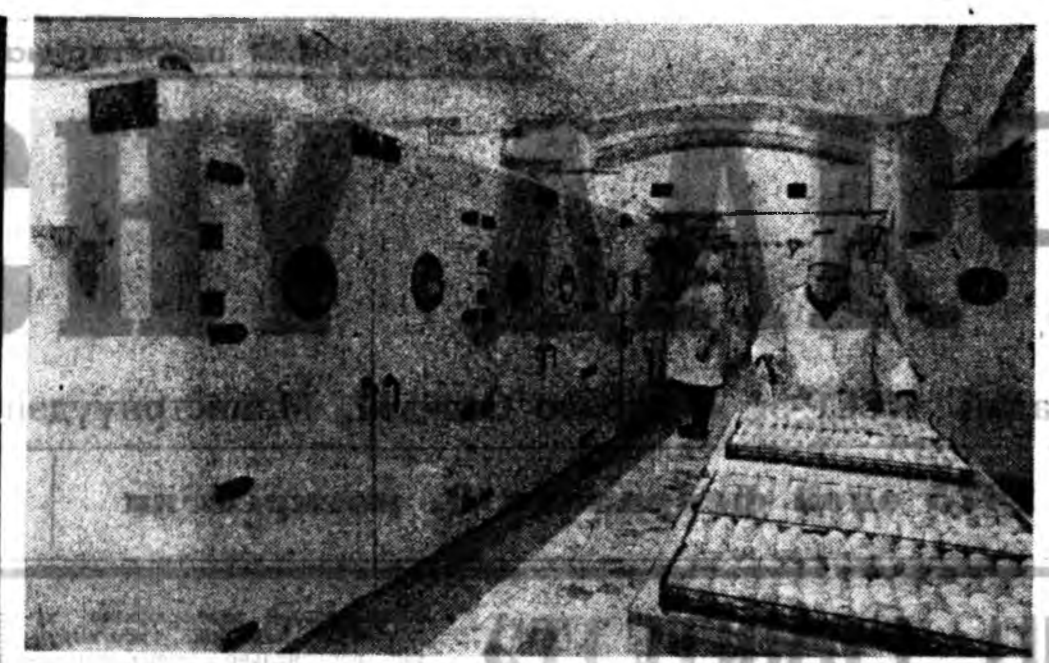
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ахалагша хонишон Б. Жамцанов (зүүн гарһаа), отделениие эрхилэгшэ В. М. Немчинов гэгшэд ажал хэрэг тухайгаа хөөрэлдэжэ байна. АВТОРАЙ фото.

ҺАРАДАА—7000 КУБОМЕТР

Үнгэрһэн жэлэй августа һара соо Итанцын леспромхозой Кикын пунктда томодхогдоһон бригада эмхидхэгдээ бэлэй. Энэ бригадые Леонид Степанович Мельников хүтэлбэрилхэ болоо һэн. Тус бригадын хүдэлмэришэд һарадаа 6 мянган кубометр модо бэлэдхэжэ, «Забайкаллес» комбинат соо һайн үрэ дүн харуулдаг болонхой. Мүнөө олохон леспромхозуудта томодхогдоһон бригаданууд эмхидхэгдэнхэй. Л. С. Мельниковэй бригада һарадаа 7000 кубометр модо бэлэдхэхын түлөө тэмсэдэг һэн. Эдэнэр байгаа оной январь һара соо 6317 кубометр модо бэлэдхэхэ даабаряа 7120 кубометртэ хүргэбэ.

С. Ф. Пантелеевэй хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив январь соо 6130 кубометр модо бэлэдхэжэ, яһала һайн үрэ дүн туйланхай. Энэ бригадын гэшүүд һарадаа 7 мянган кубометр модо бэлэдхэхын түлөө хаба шадалаа гамнангүйгөөр хүдэлнэ. Кикын пунктын хүдэлмэришэд бага гаргашатайгаар ехэ модо бэлэдхэжэ, бухы комбинат соогоо суурхажа эхилөө.

В. КОНЦОВ,
КПСС-эй Прибайкалиин райкомой промышленностиин таһагые даагша.

МОСКОВСКО ОБЛАСТЬ. Шубуу үсхэбэрилгээр Бүхэсоюзна эрдэм-шэнжэлэлгын болон технологическа институдай туршалгын ажахы жэл бүри миллион хоёр зуу мянган бройлер худалдаа наймаанда, ниитын эдеэ хоолой предприятинуудта эльгээдэг.

Бройлерэй фабрикын бүхы цехүүдтэ оньһожоруулга болон автомат арга үргэнөөр хэрэглэгдэнэ.

Гранул болгогдоһон тэжээл тээхэ, буулгаха, хубааридан үгэхэ ажал эндэ машинын хүсөөр бүтээгдэнэ. Тэжээлэй рационда витаминүүд, микроэлементнүүд оролсодог. Энэнь нэмэлтэ шэгнүүрэй единицэ бүхэндэ тэжээлэй гаргашые доошолуулна. Дальбарпа 63 хоногой турша соо 1.300 грамм шэгнүүртэй болодог.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: фабрикын инкубаторна цех. Эндэ жэлдээ миллион 700 мянган дальбараа гаргагдадаг.

ТАСС-ай фотохронико.

БАРГАЖАНАЙ АЙМАГТА

АРАДАЙ ЗАСЕДАТЕЛЬНУУД ҺУНГАГДАА

КПСС-эй болон ВЛКСМ-эй райкомуудай, редакциин болон типографиин, соёлой таһагай, киносетиин коллективүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй хамтын суглаан боложо, арадай заседательнууд һунгагдаба.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай ветеран Н. И. Гаськов, КПСС-эй райкомой статистик Р. Б. Доржиева, аймагай библиотекын хүдэлмэрилэгшэ В. В. Леонтьева, соёлой таһагай бухгалтер Г. С. Абрамовская, киносетиин хүдэлмэришэн А. А. Малыгин, типографиин барлагша А. Н. Кондаков гэгшэд нэгэн дуугаар арадай заседательнуудаар энэ суглаан дээрэ һунгагдаба.

БАМ-да ТУҺАЛНА

Байгал-Амарай түмэр харгын барилгашадта туһалхын түлөө Баргажанай электросетьнүүдэй коллектив Алла Уланхаан хоёрой хоорондохи 30 модоной зайн электролини шэнэлжэ, ондоо болгохонь. Энээнэй ашаар 500 киловатт нэмэлтэ зайн галай хүсэн үгтэхэ болохо.

Энээнһээ гадуур, тус предприяти түлишэ-тоһолдолгын материал зөөхэ «МАЗ-500» түхэлэй хоёр бензовоз БАМ-айхидта бэлэглэхэ гэжэ шиидэбэ.

КЛАССУУДАЙ ОРОНДО — КАБИНЕДҮҮД

Һүүлэй жэлнүүдтэ кабинетнэ шэнэ гүрим аймагай һургуулинуудта үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, Баргажанай, Баргажанай адагай, Юбилейнын, Баян-Голой, Уланай дунда һургуулинууд мүнөө сагай эрилтэдэ хүрэмэ эрхим түхеэрэлгэнүүдээр хангагдаһан һуралсалай кабинедүүдтэй болонхой.

— 1975 ондо аймагай олохон дунда ба найман жэлэй һургуулинууд кабинетнэ гүримаар хэшээлнүүдээ үнгэргэдэг болохо, — гэжэ райОНО-е даагша А. Х. Филиппов хэлэнэ.

ВОЕНРУГУУДАЙ СЕМИНАР

Аймагай һургуулинуудта сэрэгэй хэрэг хүтэлбэрилдэг военругуудай семинар Баргажанда болоо. Тэрэ семинар дээрэ һургуулиин үхибүүдые Эхэ орондоо дуратайгаар хүмүүжүүлхэ тухай хөөрэлдөө.

Сугларагшадай урда райОНО-гой ахамад инспектор В. Г. Шаиюшкин, военкомадай хүдэлмэрилэгшэ П. Я. Никонов гэгшэд элидхэлнүүдые хээ.

Н. ГАЛДАНОВ.

ВАГОН-КЛУБ

Далайтанай һү һаалиин фермэ Тельманэй нэрэмжэтэ совхоз соо эгээл томо фермэ болоно. Эндэ 17 һаалишан, дүрбэн тугалшан, гурбан үхэршэн, табан механизатор ба бусад туһалагша хүдэлмэрилэгшэд ажаллана. Дүрбэн зуугаад үнеэн эндэ һаагдана. Иимэ ехэ фермын коллективэй ажалые зүбөөр эмхидхэхэ, малшадай дунда политическэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулха гээшэ бэлэн хэрэг бэшэ. Тиимэһээ аймагай соёл культурын таһаг өөрынгөө мэдэлдэ байһан вагон-клубые Далайтанай фермэдэ асарһан байна.

Энэ вагон-клуб эндэхи малшадай дунда ябуулагдадаг ниитэ политическэ, мүн эмхидхэлэй бусад хүдэлмэриин ёһотойл гуламтань болонхой. Тус вагон соо ороходо, гоё һайханаар шэмэглэгдэнхэй, фермын коллективэй хэхэ ажалай түсэб, малшадай социалис уялганууд аржыса бэшэгдээд, хананuудтань үлгөөтэй. Тиихэдэ һаалишадай үдэр бүри һааһан һүнэй хэмжээн социалис мүрысөөнэй ябасые харуулдаг самбарта бэшэгдэнэ.

Тус вагон-клубые даагша Виктор Александрович Февралев «Түрүү дүй дүршэлэй булан» шадамар бэрхээр түхеэрээ. Тиихэдэ зооветеринарна хүдэлмэрилэгшэдтэ, мүн һаалишадта шухала хэрэгтэй номууд эндэ табяатай.

Түбэй болон республикын газетэнүүд тус вагондо үдэр бүри асарагдадаг. Далайтанай һаалишад ажалһаа сүлөө сагтаа эндэ ерэжэ, ном, газетэ, журналнуудые уншадаг.

Хүнэй элүүрые хамгаалха тухай литература нютагай эмнэгшэд хирэ-хирэ болоод лэ асаржа байдаг. Һарадаа хоёр дахин һаалишад кино харадаг болонхой. Энэ вагон үнэхөөрөө соёлой гуламта болонхой. Иимэ гоё, дулаан вагон соо хэн амархаяа, лекци, элидхэл, агитатор, политинформаторнуудай хөөрэлдөө шагнахаяа арсахаб даа.

Эндэ харуулан ойлгуулха хэрэгсэл һайнаар табигдаһан байдаг. тусхай түсэбэй ёһоор лекци, элидхэл эмхидхэгдэдэг, политинформаторнууд ерэжэ, һони һониин хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг байна. Мэнэ һаяхан партиин райкомой инструктор, нютагай больницын медицинскэ фельдшер Галина Дондокова, совхозой зоотехник Долгор Цыренова гурбан тус фермэдэ ерэжэ, һаалишадтай хөөрэлдэһэн байха юм. Партиин райкомой хүдэлмэрилэгшэ уласхоорондын байдал тухай лекци уншаа. Галина Дондокова грипп үбшэн тухай хөөрөө, Долгор Цыренова үнеэдые саг соонь шэргээхэ, тэдэниие зүбөөр һааха тухай хөөрэһэн байна. Һүүлэарнь фермые даагша Цырен Тулунов һаалишадай хэжэ байһан ажал тухай тобшохоноор хэлэжэ үгөө, саашадаа шиидхэхэ зорилгонуудые тодорхойлоо.

Иимэрхүү ажал хүдэлмэри тус вагон соо һарадаа хоёр дахин хэгдэдэг байна. Ниитэ политическэ хүдэлмэри ябуулхада, һаалишад олоороо сугларна.

— Манай вагон-клуб һайнаар хүдэлмэрилнэ. Малшадай урма зоригые бадаруулна, мэдээгүй, ойлгоогүй юумэнүүдээ эндэ ойлгожо, мэдэжэ абадагбди. Вагон-клубые даагша нүхэр Февралев олоной дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри үнгэргэхэдөө, бэрхэ болонхой, — гэжэ КПСС-эй үнинэй гэшүүн, эрхим һаалишан Лидия Нимаевна Бадмаева манда хөөрэбэ.

Тус вагон-клуб ганса Далайтанай фермэдэ байдаггүй, хабар болоходо, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Вулагай һү һаалиин фермэдэ нүүжэ ерэдэг. Виктор Александрович энэ вагонтоёо хамта эндэ ерэлсэдэг, баһал иимэрхүү ажалаа ябуулдаг юм.

Б. ШИРЕТОРОВ,
партиин Сэлэнгын райкомой инструктор.

АЛАС-ДУРНЫН ХИЗААРТА

Совет хүнүүд Сибириин ой тайга соогуур БАМ—3.200 километр утатай түмэр харгы барижа, агуухэ баатаршалга гаргажа байна. Мүнөө майхан соо байрлаха хаһа дүүрээ. Барилгашад болбосон түхэлтэй гэрнүүд соо байдаг болоо. Ехэ хэмжээнэй ажал түргөөр, ашаг үрэтэйгөөр ябуулха хүсэтэй техникые залуушуул жолоодожо һурана. Энэ жэлдэ БАМ—Тындэ гэһэн замаар поезднууд ябадаг болохо. Байгал-Амарай түмэр зам бүхыдөө 1982 ондо ашаглагдажа эхилхэ юм.

Зүүн Сибирь болон Алас-Дурнын байгаалиин дундаршагүй баялигые арадай ажахын албанда табиха арга БАМ олгохо. Геологуудай ашагта малтамалнуудай баян нөөсэнүүдые олоһон газарнуудаар түмэр зам гараха байна.

Иимэ ехэ барилгын тон богони болзорто, орёо шухаг, шэмэрүүн хүнтэн байдалда бодхоогдоһон жэшээнүүд түүхэдэ үгы. Ой тайга, хэтэдээ сэбдэг газараар, гол мүрэн, хада уулын шэлэнүүдээр,намаг налхи соогуур БАМ баригдаха байна. Түмэр замай барилга дээрэ 20 мянганһаа үсөөн бэшэ хүбүүд, басагад ажаллана.

БАМ—бүгэдэ арадай барилга мүн. Алас-дурнынхидай хубита тухай ТАСС-ай корреспондентнүүдэй мэдээсэлнүүд доро толилогдобо.

ПРИМОРИИН ИНДУСТРИ — ЗУУН ЖЭЛЭЙ БАРИЛГАДА

Зуун жэлэй асари ехэ барилга Приморинн хизаарай дэбисхэр дээгүүр һэтэ гарахагүй юм. Гэбэшье тэрэ хизаарай ажалшадай анхарал оролдолго татана.

Барилгын модо бэлдэлшэд түмэр замшадай захилые дүүргэхэ эршээ дээшэлүүлнэ. Тэдэнэр хабсаргамал гэрнүүдэй детальнуудые, дулаасуулгын модон хабтагайнуудые барилгашадта эльгээнэ. Приморинн модо болбосоруулгын комбинадай коллективэй бэлдэһэн шпаланууд дээрэ БАМ-ай ехэнхи хубинь баригдаха. Энэ жэлдэ 250 мянга тэхэ гү, али нёдондо жэлэйхиһээ 90 мянгаар олон шпала БАМ-да эльгээгдэхэ юм.

Приморинн промышленна предприятинуудай коллективүүд табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ абаһан угтамжын түсэб, социалис уялгануудаа бэелүүлжэ эхилбэ. «БАМ-ай даабарине болзорһоонь урид дүүргэхэбди!» гэжэ эдэнэй олонхи соонь бэшээтэй.

Н. МОИСЕЕВ,
ТАСС-ай корр.
Владивосток.

БЭДЭРЭГШЭДЭЙ ДЕСАНТНУУД

БАМ-ай зүүн участогта — Ургал — Комсомольск-на-Амуре гэжэ түмэр зам дээрэ бэдэрэгшэдэй шэнэ бааза байгуулагдаба. Нүүдэл гэрнүүд, зэр зэмсэг, приборнууд, түхеэрэлгэнүүд вертолёдуудаар Джамки гэжэ ерээдүйн станциин райондо асарагдаа.

Амгунь мүрэн дээрэ түмэр замай 300 метр хүүргэ бариха газарта бэдэрэлгын хүдэлмэри хэхэ зорилготойгоор тус бааза байгуулагдаба.

Джамки станциин бааза кадаа тайга соо «Дальгипротранс» институдай байгуулһан дүрбэдэхи бааза болоно. Бааза бүхэндэ хамтын байра, столово түхеэрэгдэнхэй, радиостанцинууд хүдэлнэ.

«Дальгипротрансын» бэдэрэгшэдэй коллективэй ажал хэрэгүүд урагшатай. 1974 оной турша соо түмэр замай 150 километртэ, олон хүүргэ болон барилгануудта тэрэ документаци үгөө. Даабаринь хоёр дахин үлүүлэн дүүргэгдээ. Партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаһан Хандалгада харюу болгон, коллектив Ургал—Комсомольск-на-Амуре гэжэ участогта бэдэрэлгын хүдэлмэрине эрэхэ зун дүүргэхэ гэһэн уялга абаа.

А. ШТЫЛЕВ,
ТАСС-ай корр.
Хабаровск.

ЛЕНЭ МҮРЭНЭЙ АЖАЛШАДАЙ ХУБИТА

БАМ-ай барилгашадта ашаа зөөхэ тусхай гүрим Ленэ мүрэнэй нэгэдэмэл пароходстводо табигдаба. Хэдэн арбаад мянган тонно ашаа бата суднануудай ябаха мүрэнүүдээр шэрэхые хараалагдана. Энэнь нёдондо жэлэйхиһээ хэдэ дахин ехэ.

Байгал-Амарай түмэр замдахи БАМ — Тындэ—Беркакит гэжэ һалаагай Якутск тээшэ дүтэлхэдэ, мүрэнэй ажалшадай урда иимэ орёо зорилго табигдаа. Дээдэ Алданда тамаралгын хаһа оройдоол гурбан недели соо үргэлжэлдэг. Энэ хугасаа соо 50 мянга гаран тонно ашаан зөөгдэхөөр хараалагдана. Энэ зорилгоёо амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө судна болон экипажнуудай шударгы ажалай бүлэг байгуулхаар хараалагдана.

Д. ВУБЯКИН,
ТАСС-ай корр.
Якутск.

БАЙГААЛИИН БАЯЛИГ ШЭНЖЭЛЭГДЭНЭ

БАМ-ай оршондо шэнжэлгын хүдэлмэриин түсэб бэелүүлхэ тусхай комисси СССР-эй Наукануудай академиин Алас-Дурнын научна түбэй дэргэдэ байгуулагдаба. Бэдэрэлгын хүдэлмэриин хэмжээн, экспедици үнгэргэхэ болзор тодорхойлогдоо.

Түрүүлэн геологууд хубитаяа оруулба. Үнгэрһэн хаһа соо хээрэ олоһон материалнуудаа гуримшуулха ажал хэнэ. Буреинскэ кристаллтай районой газарай хүрьһэнэй байгуулалта тухай эрдэмтэд ехэ юумэ шэнжэлнэ, шэнэ туршалганууд үшөөл хэгдэхэ байна. Геологууд Хребтов-Становой, Джугджурска, Буреинскэ тэжэ хадата областьнуудай картые зохеон табихаар шиидээ.

Далайн биологиин институт Совет Алас-Дурнын эрье шадар — БАМ-ай дүүргэгдэхэ газарта — гидробиологуудай экспедици үнгэргэхөөр хараална. Суглуулагдаһан материалнуудай үндэһөөр шэнжэлэгдэһэн районой байгаали сахин хамгаалха зууршалганууд дурадхагдаха юм.

Биологи-газарай хүрьһэнэй институдай хүдэлмэрилэгшэд шэнжэлгэнүүдэй ехэ түсэб зохёогоо. Тэрэниие бэелүүлгэдэ олон мэргэжэлэй эрдэмтэд — ой модо шэнжэлэгшэд, энтомологууд, гильминтологууд хабаадалсаха.

М. РЫБАКОВ,
ТАСС-ай корр.
Владивосток.

ОИ МОДОТО ДАЛАИ РУУ

Байгал-Амарай түмэр замай зүүн һалаагай гарадаг Березовый һуурин шадар Амгуньска ой модоной промышленна бүлэг барилга хэгдэжэ эхилбэ. Бульдозер, автокран, трактор болон бусад техникэ энээн худар асарагдана. Урдань хүнэй хүлөө табяагүй зэрлиг тайга соогуур автомобилиин харгы баригдаха юм. Мүнөө тэндэ ой модо отолжо эхилэнхэй.

Ой модоной гурбан ажахы, тэрэ тоодо мүнөө хүдэлжэ байһан Дунда-Амгуньска ажахы бүлэг барилгада орохо. Тэдэнэр хамтадаа жэлэй турша соо 1,3 миллион кубометр модо үгэхэ хүсэтэй байна.

Модо отологшодой Березовый тосхондо һанар олон дабхар байшан гэрнүүд, ажаһуудал хангаха эмхи зургаанууд түйлсэнүүд жэрылдэн бодохо.

Тэрэнэй һүүлээр ой модоной промышленностиин үшөө хэдэ хэдэн предприятинууд байгуулагдахаар хараалагдана. Иигэжэ үнэтэ шухаг модоной 200 миллион кубометр нөөсэтэй энэ районие ашаглаха арга олдохо юм. Байгал-Амарай түмэр зам Амарай хойто районуудай ой модоной барагдашагүй баялигые нээбэ гээшэ.

В. НАУМОВ,
ТАСС-ай корр.
Березовый тосхон,
Хабаровска хизаар.

СЭРЭГШЭД—ЗУУН ЖЭЛЭЙ БАРИЛГА Д[А]

Автомобилиин болон мэр замай хүүргэнүүд ай зүүн участогта бари[гдажа] байһан Ургал гэжэ ст[анци] шадар, Бурей мүрэн дэ[эрэ] эхилбэ.

Сэрэгшэд-түмэр за[мшад] бусад мэргэжэлтэдтэй хүүргэ барилгада хаба[адал]сана. Социалис уялгану[уд] хараалагдаһанай ёһоор һарада тэрэ хүүргэ[ээр] шын эшелонууд гараха [...]

Эрхимэй түрүү мех[ани]тор, автомобилист, ба[рилга]шад эндэ. БАМ-ай ба[рилга] дээрэ, партиин, комсо[мол] зэргэдэ ороно. Н-скэ по[д]деленидэ түрүүлэн, [...] дууд Николай Петров, А[лек]сандр Карели, Виктор [...]зовский, Владимир [...] Александр Чигин [...] комсомолдо оробо.

ТАСС-ай корр.
БАМ-ай зүүн участок

АРТИСТНУУД — БАРИЛГАШАДТА

БАМ-ай барилгын [...]риин предприятинуудай [...]мановска бүлэг барил[гын ба]рилгашадай Амарай об[ласть]ной драмын театрай ар[тист]нартай уулзалга искус[...] ёһотойл һайндэр бо[лоо]. Благовещенскын арти[стнар] барилгашадта М. Горь[кийн] «Васса Железнова», С. [Ми]шиной «Другая», Э. [...]дарскиин «Самая сч[астли]вая» гэһэн зүжэгүүдые [харуу]руулба. Артистнар [ба]рилга дээгүүр ябажа, ба[рил]гашадтай хөөрэлдэһэ[н], хёон байгуулхы ажал[ай] түсэбүүд тухай хөөрэһэ[н бай]на.

Артистнар зуун жэл[эй ба]рүүшьын барилгашадтай [...] харилсаатай болонхой. [...] театрай филиал нээгд[эхэ] түсэблэгдөө. Филиал[ай ар]тистнар БАМ-ай томо [...] һууринуудые хангаа[...] гадна холын барилган[...] ошодог байха.

А. КРИВЕН[КО],
ТАСС-ай корр.
Шимановск.
Амарай область.

ДАЛАИ СООГУУР ҮРГЭЛЖЭЛХЭ

Байгал-Амарай түмэ[р зам] баригдажа дүүргэгдэ[хэдээ] Сахалин олтирог, Номг[он да]лай руу үргэлжэлүүлэ[гдэхэ] юм. Ванино портдо т[үмэр] зам далайн паромтой хо[лбог]дохо. Татарска хоолойн [...]мардаг хүүргые» мүнөө [...] паром хангана. Март[ын] «Сахалин-3» гэжэ үшөө [...] паром ашаглагдажа эхи[лхэ]. Ерэхэ жэлдэ эдэнэй таба[...]лоходо, гараса проектн[...] сэндөө орохо.

БАМ-ай баригдахада, [па]ромой албание саашад[аа] үргэдхэхөөр түсэблэгдэ[нэ].

Л. ЛИСОВСКИ[Й],
ТАСС-ай корр.
Южно-Сахалинск.

БУЛТАН[...] ОРОЛДОЛГ[О...]

Хэлхэе холбооной [...]риин управлениин [...] коллектив бүхэсоюз[на социа]лис мүрысөөндэ орол[соходоо] шэлүүлэгдэһэн уя[лга] баталан абаа. 1975 [...] сэбые болзорһоонь ү[...] гэхэ, даабариһаа га[...] мянган километртэ а[...] нануудые гүйлгэхэ, бүтээсэ дээшэлүүлхэ [...] 2 процентээр үлүүл[...] нарижуулгын дурада[...] бэридөө нэбтэрүүлжэ, хэригэй алмалта хэхэ [...]раалһан байна. Мүн [...] шадабаряа дээшэлүү[лжэ ...]нануудаа һайнаар хар[...] почто зөөхэ график т[...]хагүй гэжэ шиидэ.

Жолоошод табан жэл[эй ...]шын, мүн табан жэл[эй] даабари болзорһоонь [...] дүүргэхын түлөө [...] байна. Дүй дүршэлтэй [...] хүдэлдэг нүхэдынь [...] вэйнгээ залуу хүдэлм[...] даажа абаад, мэргэжэл[...]ридаа һургаха болоо.

1975 ондо абаһан [...] уялганууд үнгэрһэн [...] амжалтада үндэһэлнэ. [...]шинануудые ашагла[...] декабриин 10-да дүүр[...] 20 тонно түлишэ а[...] байна. Хэлхэе холбоо[ной пред]приятинуудта үнинэ[...]даг хүдэлмэришэд оло[...] Юрын хүдэлмэришэн [...] дүй дүршэлтэй мэргэж[...]лоһон хүнүүд үсөөн б[...]

Жэшээлхэдэ, С. Ф. [...] гаражай слесарь [...] наа мүнөө ахалаг[...] номист болонхой. [...] жэлэй туршада [...]да ажаллажа байһан [...] Дубинин, А. Н. Саяни[н ...] маркын автомашины[...]нуудые һайнаар заһа[...] юм. Диспетчерэй ажал [...] ехэ хэрэгтэй. Тэдэнэй [...] ажаллаад, дары хэмж[...] байбал, линидэ машина[...] һалданагүй, график д[...]нэ. 1944 онһоо диспе[...] хүдэлдэг М. И. Игумно[в ...]даа харюусалгатайгаар [...]даг.

Хэлхэе холбооной хү[...] һайжаруулха хэрэгтэ [...]гөө туһа нэмэри оруу[...]гаа жолоошод энэ жэл[...]бые үлүүлэн дүүргэхые[...]дон хүдэлнэд.

И. ГОРБИ[...]

СОЁЛОЙ НҮҮДЭЛ ГУЛАМТА

Хонидой байрын хажууда хоёр хүн зогсоно. Нэгэнииnь шэтайшаг боложо ябапан, нүгөөдэнь залуу хүбүүн. Абяа шэмээгүйнүүд.

Эндэнь зоотехник ерэжэ, малыень шалгаал юм хэ. Дутуу дунданууды харамсараа, сухалдаад, зэмэлээд, түрүүтэрээ бултыень бэшээд абашаһан байба. Зоотехник үнн хада ошоо, теэд эдэ хоёр һанаа үнөөгөө зобонгн hoohon зандаа.

— Зай, яахабибди даа, хүбүүн, бү зобоо, — гээд ахань нүхэрынь ама хахалба.

— Хонидой байра соохиие хөөрэлүүлнэ ааб даа, ехэ хэрэл hаа. Хүүжэмди үзөөгүй hэм гү, — гэжэ саанань дуугарба.

Залуу хүбүүн нэгэ хүрмэтэ hогообор hолоомоор орёожол байба.

— Суглаан дээрэ шүүмжэлнэ ааб даа. Нюдөө хоргоодуулаад байгуужамдил саанаа. Һанаагаа бү зобыш даа, залуу нүхэрни. Иимэ ушар болодог юм даа, — гээд һаанань заhаха гэжэ оролдоно.

— Дээ, ехэл муу юумэн болоо hаа, шангыемнай хахана аабза. Бишыхан үхиндүүд бэшэбди, тэрэнэй тухайе олоно аабзабди.

Залуу хүбүүн барижа байhан hолоомоёо хаяжаэхёод:

— Хяа hунаалгаха гүбди? Пушкын hомондо хайруулха гүбдии?

Аха нүхэрынь энээн лэ тухайда hанаа үнөөгөө зобожо байhан аад. нүхэрөө hаарууулха hаабии гэжэ байгаа. Холоhоо hанаа алдаба. Тиимэл юумэн болоогүй hаань, hайн hааб даа, — гээд гүбэд гэбэ.

Торинн совхозой хонишодой нэгэ бригадада болойон энэ хөөрэлдөө ойлгохын тулада Доодо-Торинн соёлой байшангай агитбригадын ажалтай тон хуряангыгаар танилсаагүйдэ аргагүй.

Тус агитбригада үбэл зунгүй хүдэлжэ байдаг юм. Хаана, ямар зонтой газарта ошохо байнаб, энээндэнь тааруулжа репертуараа зохёодог байна. Эндэнь ямар хүнүүд ябалсанаб гэхэдэ:

Николай **Холодков**. Шофёр, киномеханик, ажахыень даалсадаг юм.

Михаил Григорьевич **Ахмадулин**, Буряадай АССР-эй габьяата хүдэлмэрилэгшэ, бригадые даагша. «Дайшалхы хуудаhа», «Сахилгаан», «Хэдэгэнээн», «Халаахай» гэжэ хуудаhануудые гаргадаг юм. Харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдэй, ханын газетын түлөө харюусадаг. Конферансье. Шог ёгто бадагуудые дууладаг, шорон хурса басни уншадаг.

Иван Сергеевич **Михайлов**. Аймагай соёлой үнинэй хүдэлмэрилэгшэдэй нэгэн. Пенсидэ гараахай. Тиигэбэшье агитбригадаhаа үлэдэггүй. Шог бадагуудые, частушкануудые дууладаг, шүлэг болон богони рассказуудые уншадаг юм. Багахан зүжэг, найруулгануудые табидаг.

Антонина **Сергеева**. Автоклубые даагша. Бүхэроссин уран hайханай IV харалсын лауреат. Залуухан басаган ябахадаа эндэ ерээ. Ород арадай дуу дууладаг. Отделени, бригадануудай хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта бригадынгаа ябаха газар тодорхойлдог, юу харуулхаяа элирхэйлдэг юм.

Валерий **Чумаков**. Участково больницын фельдшэр. Гитара дээрэ наададаг. Гачсаараашье, ансамбльдашье дууладаг юм. Гунигтай дуунуудые гүйсэдхэдэг. Холын малшадые үзэдэг, эм үгэдэг.

Владимир **Дунаев**. Хүгжэмэй hургуулиин багша. Баян дээрэ наададаг.

Агитбригадын бүридэл иимэ. Хэрэгтэй болоходоо, эдэнь олон болодог даа.

Хэрбээ соёлой байшан соо гү, али хүршэ ажахын клубта ехэ концерт табиха болоо hаа, хүнүүдээ олон болгодог гуримтай.

Замда гарахынгаа урда тээ агитбригада ехээр бэлдэдэг юм. Ямар зонтой уулзаха байнаб, тэрээн дээрэhээ боложо, сценари зохёогдодог байна. Агитбригада амаршалгын үгөөр уулзалгаяа эхилдэг гуримтай. Энээнээ шүлэглэн бэшээд, бүхы ажалшадта хандаха бэшэ, харин хонишодто гү, али механизаторнуудта сэхэ хандадаг байна. Энэнь юугээрээ шухалаб гэхэдэ, шагнажа hуугшад уран hайханай артистнууд хоёрой хоорондо обёоргдошогүй дулаахан холбооной утаhан татагдадаг. Бүхы сценаринь нимэрхүүгээр зохёогдонхой.

Үшөө ямар бэлэдхэл хэгдэдэг бэ гэхэдэ, агитбригадын гэшүүд уулзахаяа байhан хүнүүд тухайдаа hайса мэдэхэ гэжэ оролдодог юм. Ажал хэрэг, ажабайдал тухайдань hонирходог байна. Түбэй hууринhаа холо ажалладаг хонишон гү, али малшан бүхы юумээр hонирходогынь ойлгосотой. Гэнтэ мэдэн гэhээшни басаганиинь институтда шалгалта hайнаар барихан байха, үгышье hаа, армида hайнаар алба хэжэ байhан хүбүүнэйнь түлөө баясхалан хүргэhэн бэшэг ерэhэн байха. Үхибүүнэй гарахада, агитбригадын гэшүүд бултанhаа урид эсэгыень амаршалhан байдаг. Ингэжэ зоной ажабайдалдахи бага зэргын үйлэ хэрэгүүдтэ hэргэг байхада, хүниие баясуулдаг юм.

Эдэнэр үшөө ямар бэлэдхэл хэдэг бэ гэхэдэ, харуулан ойлгуулха бүхы хэрэгсэлнүүдээ гарахынгаа урда тээ бултыень бэлдэдэг гуримтай. Жэшээнь, механизатор таряа хуряалга дээрэ үнэхөөрөө тусгаар тэмдэглэхээр эрхим үрэ дүн (рекорд) түйлаhан байба гэлэй. Энэ ушарые миин лэ амаршалаад орхихо бэшэ, ханын газетын тусхай номер гү, али «сахилгаан» хуудаhа шүлэглэн бэшэжэ гаргаха хэрэгтэй. Тиимэhээ эдээние эртээнhээ бэлдээгүйдэ аргагүй.

Сатирын хуудаhанууд ехэ хүсэ нүлөөтэй байдаг. Залхуу, зайран, муугаар хүдэлэгшэдые шоглоhон зурагуудтайгаар иимэ хуудаhанууд гаргагдадаг юм. «Сахилгаан» хуудаhанай, «хэдхуурай», «мүрысөөнэй экранай» бланкнууд бии.

Ингээд лэ бүхы бэлэдхэл дүүрэнэ. Замда гарахын урда тээ Торинн совхозой парткомhоо агитатор гү, али политинформатор соёлшодтой хамтардаг. Совхозой комсомолой организациин секретарь А. Красиков, сельсоведэй түрүүлэгшэ В. Ламухин гэгшэд ехэнхидээ агитбригадатай хамта ябалсадаг юм. Агитбригадын холын отаранууд болон гүүртэнүүдэй малшадта ошохо болоо hаань, библиотекарьнууд Л. Агафонова К. Гомзякова хоёрой нэгэн эдэнэртэй ошолсодог байна.

Замда гараба. Николай Холодков рульда hууннхай. Һаалиин фермэдэ ерэбэд. М. Ахмадулин нүхэдтэйгөө хамта эндэхи hүүлэй hониннуудые суглуулжа, «Сахилгаанда», «Дайшалхы хуудаhанда» хэрэглэнэ. Мүн эдээние сценаридаа оруулалсана. Малшадай эдеэлhээр байтар соёлшод харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдээ үлгэнэ, наада табиха сценэ бэлдэнэ. Тон түрүүн агитатор гү, али политинформаторта үгэ үгтэнэ. Торинн совхоздо, аймагай ажахынуудта малай үбэлжэлгын ябаса тухай, мүн республика доторхи hонин хөөрэжэ үгэнэ. Иимэ хөөрөөн зониие hонирхуулдаг юм. Хүнүүд олон асуудал hурадаг, мүрысэдэг ажахынгаа байдалаар илангаяа hонирходог байна. Иимэ ушарай болоходо, агитбригадын гэшүүд мүрысэдэг коллективэй хүтэлбэрилэгшын миндаhан дээрэ бэшэгдэhэн үгэ магнитофондо табижа дуугаруулдаг юм. Энээгээрэнь малшад ехэ hонирхоно. Харюугай үгэ миндаhанда бэшэжэ абаха юм.

Удаань концерт гэхэ гү, али агитационно-ниитын найруулга эхилнэ. Программын номер бүхэн тусхай шэглэлтэй. Шүлэг болон дуунуудтаа малшадай ажалда магтаал зорюулдаг, зарим түрүүшүүлдэ сэхэ хандадаг байна. Голодоhо гаргагшадые, залхуу хойрогуудые шоглоhон, енгэлhэн частушка, бадагуудые дууладаг, уншадаг юм. Ажалай журам эбдэгшэдэй нэрэ сэхэ нэрлэгдэнэ.

Шог ёгто буу (пушка) — сатирын хурса зэбсэгые хэрэглэдэг тухайдань тогтое.

— Энэ зэбсэг ходол хэрэглэжэ болохогүй. Сатирын ямаршье хүсэтэй зэбсэг ходол хэрэглэбэл, хүн дадаша бшуу, — гээд М. Ахмадулин манда хөөрөө hэн.

Концертын боложо байhан газарта (сценэ дээрэ гү, али газаа гү) мөөртэй, лафетэтэй үнэхөөрөө пушка шэнги макет оруулагдана. Дурамбайтай хүн бии болоно, алас руу шэртэнэ, буугаа тодхоно. Буудаха гэhэн команда бууна. Буу hүрэнэ...

Түгэсхэлэй номер. Дурамбайтай хүн хараашалха юм. Энэ үедэ журам эбдэhэн хүн зал соо бии hаа, зоной саана хоргодохо гэжэ оролдоно, жэхынэ, аягүйрхэнэ. Юундэб гэхэдэ, буудуулhан хүнэй нэрэ нэрлэгдэнэ бшуу. Дурамбайгаа нюдэнhөө абажа, буудагша хүн нигэжэ соносхоно: Һомон хүрөөгүйл. Агрегадай орхиhон таряанай баал соо hомомнай төөрөшэhэн байба. Үгышье hаа, тэдэ малшадай (нэрыень нэрлээд) фермын байра соо сугларhан шабааhан руу шаагдашабал даа.

Соёлой байшангай гү, али тосхоной клубуудта иимэрхүү найруулга уншагдадаг юм. Буугаар буудагша дурамбайгаа абаад, ехэ сошомхойгоор хөөрэхэ.

— Һүү, юу хэжэрхибэ гээшэбибдеэ?

— Юун болооб? — гээд концерт ябуулжа байhан хүн мүн лэ мэгдүүгээр асууха юм.

— Нэгэл хүниие алаа бэшэ аа гүбди?

— Хаана?

— Тээ тэндэ, тосхоной захын шабар соо нэгэ амитан хэбтэнэ, хүдэлнэгүй.

— Ямар амитан бэ, гахай бэшэ гү?

— Адлирхуул ха, теэд хүлдэнь ботинка харагдахадал гэнэ.

Энэ найруулгада хабаадагшад дурамбайгаа бэе бэедээ hарбайлсана. Тиигэжэ байтараа нэгэнинь:

— Байза, юрэдөө энэшни (тэндэхи архиншанай нэрэ нэрлэнэ) мүнөөхимнай бэшэ аал?

— Амигүй гү?

— Бэшээ, шал hогтуу.

— Тэрэл даа үнэхөөрөө, — гээд нүгөөдэнь хэлэнэ. Теэд яагаад гахай гэжэ хараба гээшэбиб.

Зал соо hуугшад энэ ярилдаае ямар анхааралтайгаар шагнадаг гээшэб. Энээдэн, шуухан болохо. Энэ найруулгада ороhон хүн яатараа улайна, сайна, эшэнэ гээшэб. Хожомынь тэрэ хүниие зон наадалжа, урагша ябуулхагүйл. Нэгэ иимэ сценын үедэ шоглуулhан хүн сухалдаад, үүдэ нэшээд эшоо бэлэй.

Торинн совхозой хүтэлбэрилэгшэд агитбригада тухай ингэжэ хэлэнэ:

— Агитбригадын ябаhан газарта ажал эршэдэдэг, шанарынь hайжардаг юм. Голодоhо гаргагшад, залхуунууд заhаржа эхилдэг. Һайнаар хүдэлжэ ябаhан зон бүришье урма зоригтой болодог. Эдэнэрэй амаршалга, дулаан үгэ хүсэн дээрэнь хүсэ нэмээдэг юм.

Агитбригадын хүдэлмэридэ иимэ сэгнэлтэ үгэhэниинь ехэ удха шанартай. Суртал болодлой хүдэлмэриин аша үрэ ехэтэй байхын тулада эдэнэр жэлэй дүрбэн сагта фермэ, гүүртээр ябана бшуу. Аймагай ажахынуудта 10 иимэ агитколлективүүд бии юм. 1974 оной эсэстэ эдэнэрэй хүдэлмэриин харалган болоо. Зэбсэгээ, онол аргаяа нарижуулхын тулада эдэнэр ехэ алхам хээ гэжэ энэ харалган тодоруулха.

А. СОКОЛОВ.

Зэдын аймаг.

ТҮСЭБ, БЮДЖЕТ БАТАЛАГДАА

[Мү]хааминай аймагай Соведэй ээлжээтэ 11-дэхи сесси [бол]жо дүүрэбэ. «Аймагай арадай ажахые 1975 ондо хүг[жөөх]э гүрэнэй түсэбэй проект тухай», «Аймагай 1973 [оной] бюджедэй гүйсэдхэл ба 1975 оной гүрэнэй бюджедэй [проек]т тухай» асуудалнууд сессиин үзэмжэдэ табигдаа. [Эн]дэхи асуудалаар аймсоведэй гүйсэдкомой түсэблэлгын комиссиин түрүүлэгшэ Т. Ж. Харжиров, хоёрдохёор [аймс]оведэй гүйсэдкомой финансын таhагые даагша, депутат Г. В. Шлыкова сесси дээрэ элидхэлнүүдые хэбэ. Аймагай Соведэй түсэблэлгын-бюджетнэ комиссиин гэшүүн, [депу]тат Б. Б. Цыбиков нэмэлтэ элидхэл хээ.

[С]ессиин үзэмжэдэ табигдаhан асуудалнуудые зүбшөөн [хэлэ]лгэдэ Закаменск хотын Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ, депутат М. А. Колодин, Санагын совхозой директор, депутат В. Ж. Цыренов, Гуджирска комплексно геологоразведочно-бэдэрэлгын партиин хүдэлмэришэн, депутат А. А. [...]таев, Хамниин совхозой парткомой секретарь, депутат Д. Р. Цыренжапов, мяханай комбинадай хүдэлмэришэн Л. Г. Пантелеева болон бусад хабаадалсаhан байна.

Аймагай арадай ажахые 1975 ондо хүгжөөхэ гүрэнэй [түсэ]б ба 1975 оной гүрэнэй бюджет сесси дээрэ нэгэн [дуу]гаар баталагдаба. Мүн аймагай 1973 оной гүрэнэй [бюдж]едэй гүйсэдхэл тушаа тоосоон баталагдаа.

[Ай]мсоведэй сесси дээрэ эмхидхэлэй асуудал харагдаа. [Ай]магай больницын главна врач А. А. Жирковагай ажалhаа гаража ошоhон дээрэhээ тэрэниие сесси уялгаhань сүлөөлөөд, аймагай больницын главна врачаар Ц. Тогмитовые баталаа.

Д. ДАШИЕВ,

аймагай газетын редактор.

Ажалшадай бэшэгүүдhээ

ДҮРШЭЛТЭЙ НАЙМААШАН

Дундуур бэетэй, номгон даруу зантай нэгэ эхэнэрые Тээгдэ нютагай хүн зон ехэтэ хүндэлдэг юм. Энэмнай наймаалагша Н. М. Мартынова гээшэ.

Н. М. Мартынова hүүлэй хэдэн жэлэй туршада тосхоной номой магазинай наймаалагшаар хүдэлнэ. Магазин соонь ороходо, хододоо арит сэбэр, номуудынь таатай зохидхоноор таблятай байдаг. Наймаашан нүхэр Мартынова худалдан абагшадта урин налгайгаар хандажа, шэнэ номуудые дурадхадаг заншалтай.

Нёдондоной эд бараанай эрьесын түсэб энэ нүхэр үлүүлэн дүүргээ hэн. Январь hарадашье hайнаар хүдэлөө.

Ц-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.

Хоринн аймаг.

ГЭРЭЙНГЭЭ ДААБАРИ ДҮҮРГЭХЭДЭЭ...

—Хүндэхэн лэ бодолго байна даа.

Е. ЛОГВИНОВОЙ фото. ТАСС-ай фотохронико.

[Ар]адай мүнхэ дурасхаалда

[Б]УРЯАД ХҮБҮҮН — [М]ЭРГЭН БУУДАГША

[Ү]дэр хоногой ошохо тудам [...]лтын үдэр холодон ошожо [...] байна. Гушаад жэлэй [...]да тээхи архивай материалнууд олон үндэhэ яhатанай совет арадай эгээл [...] хүндэ дайнда тулалдаанай тухайда домоглоно. Совет засагай түйлалтые [хамг]аалхын тулада дайнай газарта, ара таладашье [...] зон ами бэеэ гамнангүй [...]лаа. Нэгэ сэрэгшэ-баатар [ту]хайда хуряангыгаар тогтоёмни.

1942 оной апрелиин хуу[...]ар Буряад ороной ажалшадай түлөөлэгшэд Баруун-Хойто фронт ошобо. Эдэнэр [...]н нэгэнэй бэлэгтэйгээр [...]ан туг абаашажа ошоhон [бай]гаа. 11-дэхи армиин сэрэгшэдтэй уулзаhан, хөөрэлдэhэн байна. Эдэнэрэй эндэ [ерэ]хээн соо—4 үдэрэй турша тус армиин сэрэгшэд [...]уурин газар сүлөөлөө, [хэдэ]хэн мянган фашис сэрэгшэдые хюдаа, 14 самолет [...]гаа. Тус армиин сэрэгшэд республикын ажалшадтай холбоо барисаагай [...]. хорото дайсаниие дарахын тулада дайнай газарташье, ара таладашье шэн [ша]ргтойгоор ажаллаха гэжэ [...]ээ бэедээ тангариглаhан байгаа.

1942 оной июниин 28-да [Бар]уун-Хойто фронтын сэрэгшэдэй делегаци манай [ре]спублика ерэhэн байна. [Т]ус фронтын генерал-лейтенант Морозовой частьнуудhаа ахалагша политрук С. [...]джиони, лейтенант Б. [...]нов, политрук М. Захаров, сэрэгшэн И. Тимофеев [гэгш]эдhээ бүридэhэн делегаци ерэhэн юм. Эдээнтэй [хам]таа мэргэн буудагша Цырендаши Доржиев ерэлсэбэ.

Хүндэтэ айлшад-сэрэгшэдэ республикын ажалшад [...] халуунаар угтаба. Паровозо-вагон заводой, шэлэй заводой, мяханай комбинадай, оёдолой фабрикын хүдэлмэришэдтэй, түмэр замшадтай, хэлхеэ холбоошодтой уулзаа бэлэй. Сэрэгшэдэй баатар габьяа тухай, фашис булимтарагшадай жэгшүүритэ аашанууд тухай сэрэгшэд хөөрэжэ үгэбэ. Тиигэхэтээ хамта түгэсэй илалта түйлатараа ами бэеэ гамнангүй фашис дээрмэшэдтэй тэмсэхэбди гэжэ эдэнэр найдуулба. «Бүхы юумэеэ фронтдо, бүхы юумэеэ илалтада!» гэhэн уряа доро хүдэлжэ, эсэсэй илалта шэрээхын тулада хамаг бүхы юумэеэ зорюулхабди гэжэ промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд сэрэгшэдээ найдуулаа hэн.

Сэрэгшэдэй делегаци республикын олон колхозуудаар ябаа, пионернүүдэй лагерьнуудта айлшалаа. Мухар-Шэбэрэй ажалшад нютагайнгаа хүбүүн, мэргэн буудагша Цырендаши Доржиевые илангаяа халуунаар угтаба. Нютагайхидынь — «Комсомол» колхозой гэшүүд митингдэ сугларба. Ц-Д. Доржиев эндэ үгэ хэлэжэ, дайн байлдаанууд тухай, өөрынгөө дайшалхы хэрэг тухай хөөрэбэ. Совет ороной газар дайда дээрэ фашис нохосуудай байгаа сагта бидэнэр ами бэеэ гамнангүй тэмсэхэбди гэжэ нютагайхидаа найдуулаа hэн.

Колхозой гэшүүд, Д. Б. Бадмацыренова, Б. Ж. Жигжитова, колхозой түрүүлэгшэ Д. Д. Дашиев болон бусад энэ митинг дээрэ үгэ хэлэбэ. Илалта шэрээхын тулада бидэнэр эндээ эрхим hайнаар хүдэлжэ, фронтын хамаг хэрэгсэлые хангаяа, таанад дайнай газарта илалта түйлагты гэhэн — иимэ хэлсээ баталбад.

Цырендаши Доржиев юрын лэ буряад хүбүүн байhан юм. Партиин, комсомолой хүмүүжүүлhэн, Эсэгэ орондоо, арад зондоо хизаааргүй дуратай, дайсаниие бүхы мяха шуhаараа үзэн ядадаг хүн бэлэй. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай эхилхэтэй сасуу Цырендаши hайн дураараа Улаан Армида мордоо бэлэй. Фронт дээрэ ошомсоороо мэргэн буудагша болоогүй hааб даа. Мэргэн буудагша болоhуулби гэжэ командиртаа хандана. Бага наhанhаа хойшо агнуурида hэдэбтэй Цырендаши мэргэнээр буудадаг, мүр мүшхэхэдөө бэрхэ тагнуулшан болобо.

Энэ сэрэгшын тоншоhон фашис сэрэгшэдэй тоо олошоржол байба. 1942 оной февраль hарада нютагайхидтаа ингэжэ бэшэбэ: «31 фашис нохосуудые тоншожо, бурханай орондо эльгээгээб гэжэ хүндэтэ нүхэдтөө, таанадтаа элидхэнэб. Мэргэн винтовкоороо энэ тоо үдэр бүри олошоруулхаб. Илалта түйлахын тулада фронтдошье, ара таладашье ехэ хүсэн хэрэгтэй. Тиимэhээ илалтын хэрэгтэ хамаг юумэеэ зорюулая».

1942 оной февралиин 23-да Улаан Армиин XXIV жэлэй ойн үдэр хүндэ хүшэр дайн байлдаануудай үедэ мэргэн буудагша 18 фашистые хюдаба. Ц-Д. Доржиев Баруун-Хойто фронтдоо мэргэн буудагшадай хүдэлөөе үүсхэгшэ болобо. залуу мэргэшүүлые бэлдэбэ.

1942 оной май hарын нэгэ үдэр манай ябаган сэрэгшэд доботолго хэбэ. Ц-Д. Доржиев мэргэн буугаараа бусадтаа харгы гаргажа үгэбэ. Тэрэ үдэр 17 фашис сэрэгшэдые хюдалай. Немец истребителиин манай сэрэгшэдэй тархи дээгүүр шахуу ниидэхэдэнь, нүхэдтээ хамhаад, энээниие буудажа унагааба. Командованиин даалгабари эрхим hайнаар дүүргэhэнэйнгээ түлөө, баатар габьяа гаргаhанайнгаа түлөө мэргэн буудагша Ц-Д. Доржиев правительствын шанда табигдаа бэлэй.

Баатар мэргэн буряад хүбүүн тухай хаа хаанагүй, орон дотор алдар суу тараба. Энэ сэрэгшэн фашис дээрмэшэдые хюдахын хойноhоо агнуурида гараhан шэгээрээл байба. Буряад ороной ажалшад баатар сэрэгшэн тухайдаа hураг суу дууллаба. Энэ мэргэнэй баатар хэрэг, шэн габьяа нютагайхидаа эрхим ажалда уряалдаг бэлэй. Нижнеангарскын загаhашад «Ингэжэл Эхэ орондоо туhалха ёhотойл даа!» гээд газетэдэ бэшэhэн байна. Түсэбhөө гадуур даалгабари дүүргэхын тулада нэгэ үдэрыень хүдэлхэ, бариhан загаhаяа сэрэгэй жасада зорюулха гэжэ шиидэhэн юм. Хоёр үдэрэй олзые сэрэгшэдэй дулаан хубсаhанай жасада зорюулха гэжэ эдэнэр үгэеэ үгэбэ.

1942 оной июлиин 22-то мэргэн буудагша Цырендаши Доржиевта Ленинэй орден барюулагдаба. Тэрэл жэлэйнгээ сентябрь hарада «Шэн габьяагай түлөө» медаляар шагнагдаа.

1943 оной январь hарада болоhон хатуу шанга тулалдаанда сержант Доржиев бусад сэрэгшэд-мэргэшүүлтээ дайнда оролсобо. Бэеэ нюугаад гэтэжэ хэбтэнэд. Хараада ороhон пулемётчигуудые хюдаад лэ байна. Гэнтэ немец офицер бии болобо. Шагаажа, шагаажа буудаба. Энэнь 270-дахи фашис сэрэгшэнь байба. Энээнэйнь hүүлээр немец буудагшын hомонhоо баатар мэргэн Цырендаши алдалшалай. Ингэжэл баатарай үхэлөөр унаhан юм.

Арбан долоон hарын туршада Цырендаши дайнай гал дүлэн соогуур ябаба. Цырендаши Эсэгэ оронойнгоо үмэнэ үгэhэн шахаа тангаригаа сүм дүүргээ. Ингэжэ эсэсэй илалтын хэрэг дүтэлүүлхын тулада залуу наhаяа зорюулhан байна. Энэнь хэзээдэшье мартагдахагүй. Мухар-Шэбэрэй аймагай түб hууринай нэгэ ехэ үйлсэнь Доржиевай нэрээр нэрлэгдэнхэй. Хушуун-Үзүүрэй дунда hургуулида Ц-Д. Доржиевай музей нээгдэнхэй, хүшөө-памятник бодхоогдонхой.

Баатар мэргэнэй нютагайхид Илалтын 30 жэлэй ойе нэрэ хүндэтэйгөөр угтахын тулада дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялга абаад, хүдэлжэ байна. Цырендашын хүбүүн Далай, дүүнь Дамбажап болон бусадынь «Знамя Ленина» колхоздо ажаллажа байдаг. «Комсомол» колхозой гэшүүд байгаашадынь мүнөө Суулгын совхозой Зандин нютагта хүдэлжэ байна. Цырендаши Доржиевай уряа хүлеэжэ абаhан Бальжима Жигжитова совхозой хүдэлмэришэдэй дунда ехэ хүндэтэй ажалшан юм. Партиин гэшүүн, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат байhан, Октябрийн революциин орденоор шагнагданхай. Хүбүүдтээ хамта хонишоноор хүдэлhэн зандаа. Нютагаархидынь — Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадагшад, дайнай инвалидууд — Даширожи Дагбаев, Нима Чимитов болон бусад совхоздо ажаллаhаар. Нима Чимитов 7 орден, медальнуудаар шагнагдаhан, Сталинградhаа Венэ хүрэтэр дайлалдаhан намтартай.

Д. ЦЫРЕНОВ,

партийна архивые даагша.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: сэрэгэй делегациин гэшүүд партиин Буряад-Монголой обкомой нэгэдэхи секретарь С. Д. Игнатьев, СНК-гай түрүүлэгшэ С. М. Ивановтой (хоорондонь Ц-Д. Доржиев) hууhыень харанат.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТЕЛЕФОН·ТЕЛЕГРАФ·РАДИО

БЕЛГРАД

ЕВРОПОДО ЭБ НАЙРАМДАЛ, АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛ ХАНГАХЫН ТҮЛӨӨ

ТАСС

Европо түбидэ харилсаа холбоо, аюулгүй байдал хангаха зорилготой парламентнууд хоорондын хоёрдохи конференци эндэ хүдэлмэрээ дүүргэбэ. Европын бүхы шахуу гүрэнүүдэй, США-гай ба Канадын, мүн адаглагшадаа эльгээhэн бусад хэдэ хэдэн оронуудай парламентска бүлэгүүдэй делегацинууд конференциин хүдэлмэридэ хабаадана. Аюулгүй байдалай, экономикын, соёлой, эрдэм ба гэгээрэлэй талаар харилсаа холбоо тогтоохо, парламентнууд хоорондын ажал ябуулга саашадань хүгжөөхэ асуудалнуудаар тогтоолнууд түгэсхэлэй пленарна заседани дээрэ абтаба.

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар Женевэдэ зарлагдаhан ниитэевропын зүблөөнэй хоёрдохи шатын дүнгүүдые энэ конференци нэгэн hаналтайгаар hайшаагаад, гүрэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй хабаадалгатайгаар тэрэнэй түгэсхэлэй шатые дары түргөөр, амжалтатайгаар дүүргэхыень правительствануудые, парламентнуудые уряалба.

Европын оронуудай хоорондохи экономическа харилсаан шахардуу шанга байдал hуларуулха, уласхоорондын аюулгүй байдал хангаха шухала арга нүхэсэлнүүдэй нэгэн болоно. Оронуудай адли тэгшэ эрхын үндэhэ hуури дээрэ иимэ харилсаа хүгжөөхыень парламентнуудые, правительствануудые конференци уряалаа.

СССР-эй парламентска бүлэгэй делегаци конференциин хүдэлмэриин дүнгүүдээр гол түлэб сэдьхэлээ ханангибайна гэжэ делегациин толгойлогшо, СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй Түрүүлэгшэ А. П. Шитиков ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлбэ. Эдэ шиидхэбэринүүднай аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэевропын зүблөөе амжалтатайгаар дүүргэхэ, Европодо, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлгэдэ нүлөөлхэ байха гээд найданабди гэбэ.

ХАНОЙ

АЖАЛШАДТА ХАНДАҺАН УРЯА

ТАСС

«Социализм байгуулха хэрэгтэ алжалта, арьбалалгые хинан шалгахын түлөө хүдэлмэришэдэй, алба хаагшадай дунда дэлгэрhэн ажалай үйлэдбэриин мүрысөөнэй хүдэлөөе хүтэлбэрилгые шангадхаха тухай» ПТВ-гэй ЦК-гай секретариадай Директивэ эндэ толилогдоо. Дайнай дүүрэhэнhээ хойшо ДРВ-гэй экономико hэргээхэ түгэсхэхы жэлэй — 1975 оной гүрэнэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын тула, бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхыень Директивэ дотор ажалшадые уряална. Үйлэдбэри дээрэ патриотическа мүрысөөе саашадань хүгжөөхэ шухала гэжэ ПТВ-гэй ЦК-гай секретариат партийна эмхинүүдэй анхарал хандуулаа.

ВАРШАВА

ХАМТЫН ЗАСЕДАНИ

ТАСС

Профсоюзуудай Центральна Соведэй, Социалис залуушуулай союзай гол правлениин хамтын заседани эндэ нээгдэбэ. Үйлэдбэри дээрэ, ниитын байдалда залуушуулые эдэбхижүүлхэ, ПНР-эй 6 миллион залуу хүдэлмэришэнэй дунда үзэл сурталай-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин хэмжээе дээшэлүүлхэ тухай асуудалнуудые тэрээндэ хабаадагшад зүбшөө.

БАНГКОК

Камбоджо: патриодуудай амжалта

ТАСС

Стратегическэ бүхы шэглэлнүүдтэ болоhон байлдаануудай үеэр Камбоджын патриодууд амжалта, илалтануудые түйлажа байнхай. Пномпень шадар болоhон сүлөөлэлгын тэмсэлдэ эдэнэр шэнэ амжалта түйлаба. Меконг-Сап мүрэнүүдэй хоорондуур патриодууд хойноhоо урагшаа — ниислэл хото тээшэ эдэбхитэйгээр добтолhон байна. Пномпеньhээ 11 километртэ байдаг Прэкпну гэжэ районно түбые хамгаалдаг Лон Нолой частьнууд ехэ гээлтэ хоролтодо ороо.

Сүлөөрэлгын хүсэнүүд Почентонг гэжэ аэропортые ехэ буугаар буудаба.

Пномпениин засаг захиргаан сэрэгүүдээ хангахын тула агаараар зэбсэг хэрэгсэлнүүдые, эдеэ хоолой зүйлнүүдые иишэ хаяhан байна. Хотоhоо урдуур байдаг аралые патриодууд эзэлээ.

ВАШИНГТОН

Сенаторай шиидхэбэри

ТАСС

1976 оной hунгалтын үеэр США-гай президентын тушаалда демократическа партиин зүгhөө өөрынгөө кандидатурые дэбжүүлхэ ябадал түйлахаб гэжэ сенатор Г. Джексон (Вашингтон штат) соносхобо.

БОГОТО

Хархис этэгээдүүдэй харата ааша буруу hүрэбэ

ТАСС

Революционно правительствын эрид шууд ябуулгын ашаар, Перудахи хархис, контрреволюционно этэгээдүүдэй ээлжээтэ hэдэлгэ таhалдаа. Эдэ этэгээдүүд түрүү хараа бодолтой социально-экономическа шэнэдхэлгэнүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхэ ябадалда hаад хэхэ гэжэ hэдэhэн байна. Перугай ниислэлдэхи, оршон тойрондохи байдалые армиин подразделенинүүд хиналтадаа абанхай. Ондоо ондоо районуудта хархис этэгээдүүд зүришэлдөө хёмороо үүдхэжэ шадаагүй, амгалан түбшэн байhаар.

Тохёолдоhон орёо оршон байдалые хараадаа абажа, эндэхи правительство эрид шанга хэмжээнүүдые абаха баатай болоо. Армиин подразделенинүүд контрреволюционно этэгээдүүдэй бухалгаае дараад, улад зоной дэмжэлгээр ниислэлдэхи гуримые hэргээжэ байна.

ПАРИЖ

АМЕРИКАНО-ИЗРАИЛИИН ХАРИЛСААН ТУХАЙ

ТАСС

Дүтын Зүүн зүгэй оронуудаар США-гай гүрэнэй секретариин ябахаяа байhантай дашарамдуулан, «Фигаро» газетын тунхаглаhан статья дотор ингэжэ хэлэгдэнэ. Дүтын Зүүн зүгтэхи зүришэлдөөтэ байдал тушаа иимэрхүү хараа бодол баримталхыень Холбоото Штадууд Израильда hанамжалан дурадхаа гэжэ Иерусалимhаа абтаhан мэдээнhээ элирээ:

араб оронууд тушаа ябуулга хэхэ аргагүй болгоhон элшэ хүсэнэй дутагдалые зайсуулха арга США-да, Баруун Европодо олгохын тула Израилиин зүгhөө саг үнгэргэхые оролдохонь зайлашагүй;

статья дотор тэмдэглэгдэhэнэй ёhоор, арабуудай зүгhөө, тусхайлан хэлэбэл, Египедэй зүгhөө. Зүүн зүгтэхи байдалые гуримшуулгын болзор тушаа ямаршье буултые Израиль тон ехэ удха шанартайда тоолохо ёhотой. Гэхэтэй хамта, Синайн хахад аралhаа Израилиин сэрэгүүдые гаргаhанай харюуда 2—3 жэлэй турша соо сэрэгэй ябуулга үүдхэхэгүйбди гэhэн Египедэй юрэнхы найдуулгаhаа ондоо буулта Каирай зүгhөө хүлеэхэ ёhогүй;

Египедтэй үгээе ойлгосолгоhоо Израиль ямараашье арсабал, Дүтын Зүүн зүг тушаа Женевскэ эбэй конференци зарлаха ушартай болгохо. Тиигэжэ арсаhанhаа уламжалан, дайнай хэрбээ тохёолдоо hаань, Израильда шухала экономическа ба сэрэгэй туhаламжа үзүүлхые США найдуулжа шадахагүй.

Эдэ hанамжа дурадхалнуудые Израилиин дүүргэлтэ болгоо hаань, Америкын зүгhөө үгтэдэг сэрэгэй-экономическа туhаламжа тэрэнэйнь харюуда улам нэмээгдэхэ байха.

Саяанһаа Витим хүрэтэр

ВЕТЕРАНУУДАЙ СОВЕТ

Хэдэн жэлэй урда тээ Калугын областиин Думиничи тосхондо болоһон уулзалгын үедэ гвардейскэ ябаган сэрэгэй 83-дахи дивизиин ветерануудай совет байгуулагдаа һэн. Дивизиин комиссар байһан, отставкада гараһан полковник Н. В. Кутин тэрэнэй түрүүлэгшээр һунгагдаһан байгаа. Тэрэ Белоруссида мүнөө ажаһуудаг.

Фашис Германиие совет арадай бута сохиһон бүхэдэлхэйн түүхэтэ Илалтын 30 жэлэй ойе һайндэрлэлгэдэ бэлдэлгэтэй дашарамдуулан, ябаган сэрэгэй 27-дохи дивизиин (удаань гвардейскэ 83-дахи дивизи болгогдоһон) ветеранууд манай республикада ажаһуудаг ветерануудай совет эмхидхэн байгуулхые шиидхээ һэн. Энэньшье ойлгосотой. Ушарынь юуб гэбэл, энэ дивизиин манай Улаан-Үдэ хотодо бүридүүлэгдэһэн дээрэһээ хахадынь Буряадай АССР-тэ ажаһуудаг.

Советскэ Союзай Герой Н. С. Афанасьев — ветерануудай соведэй түрүүлэгшээр, эмхидхэгдэһэн үдэрһөөнь хойшо энэ дивизидэ алба хээд, Илалгын үдэрые Зүүн Пруссиин Пиллау хотодо угтаһан врач-хирург А. В. Булгатов, отставкада гараһан капитан С. Т. Мартынов орлогшонороор һунгагдаһан байгаа. 41-дэхи санбадай медсестра А. Г. Загузина, Хориин аймагта ажаһуудаг Д. М. Неверов, Улаан-Үдэдэ байдаг В. З. Архипов гэгшэд соведэй гэшүүдээр һунгагдаһан байна.

Агуухэ Илалтын 30 жэлэй ойдо зорюулагдаһан хэдэ хэдэн хэмжээ ябуулга бэелүүлхые ветерануудай совет хараална. Дивизиин сэрэгшэдэй хандалга республиканска газетэнүүдтэ нёдондо жэлэй ноябриин 12-ой номерой хуудаһануудта толилогдоо һэн. Энээндэнь 30 гаран хүн харюусахаһаа гадна, үшөө 60 ветеранай адрес мэдээсэгдээ һэн. Дивизиин бүхы ветеранууд уулзажа, һанамжануудаа хэлсэхэ юм гээд этигэн найдажа байһанаа ветерануудай Совет мэдүүлнэ.

Нэгэдэхи интернат һургуулиин пионернүүд, хүүгэдэй экскурсионно-туристска станци дивизиин дайшалхы түүхэ тухай материалнуудые суглуулжа эхилбэ.

Илалтын 30 жэлэй ойдо бэлэдхэлэй ехэ хүдэлмэри манай орон дотор үнгэргэгдэжэ байна. ДОСААФ-ай ЦК-гай, «Знание» бүлгэмэй эмхидхэһэн бүхэсоюзна семинарнууд Волгоградта, Москвада үнгэргэгдөө. Һайндэртэ бэлэдхэл хэхэ, тэрэниие үнгэргэхэ комиссинууд, штабууд хаа хаанагүй эмхидхэнэ.

О. ЦЫБИКОВ.

ҮНЭР БАЯН ТҮРЭЛХИДЭЙ БАЯР

Загастай тосхондо ажаһуудаг Анзан Ямпилович Цыбжитовтэнние нютагайхидынь һайн таниха байха. Үнэр баян энэ айлайхи зол жаргалтай ажаһуудаг юм. Холын нютагуудта ажаллахаяа, һурахаяа ошоһон үхибүүдынь хирэ-хирэ болоод лэ бэшэгүүдые, открыткануудые эльгээжэ, баяраа хубаалдан, эхэ эсэгынгээ зүрхэ сэдьхэл баясуулдаг. Тэдэнэр арбан гурбан үхибүү хүмүүжүүлжэ, томо болгоо.

— Зургаан үхибүүднай бэеэ дааһан хүнүүд болонхой. бултадаа хүдэлнэ. Ехэ басаган Нимажап гэр бүлэ болоһоор үнинэй, хэдэн үхибүүтэй болонхой юм. Мүнөө Шэтэ хотодо ажаһууна, ажаллана. Жамьян-Дулма хүдөө ажахын техникум дүүргэээд. түрэл совхоздоо хүдэлнэ. Цырен-Базар хүбүүмнай угаа дамжан, хонишоной мэргэжэл шудална. Цырен-Даша индустриальна техникум дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр сэрэгэй албанда мордоо һэн. Цырен-Ханда Улаан-Үдын медицинскэ училищада һурана, — гэжэ Дарима Рабдановна хөөрэнэ.

Дарима Рабдановна Дамдинцыренова, Анзан Ямпилович Цыбжитов эрдэм һургуули багатайшье һаа, үхибүүдээ ажалша бэрхээр хүмүүжүүлжэ шадаа. Үшөө долоон багашуулынь нютагайнгаа һургуулида һурана. Тэдэнэр амаралтынгаа үдэрнүүдтэ эхэ эсэгэдээ туһалдаг, түрэлхидэйнгөө ажалдаа байхада гэр соохиёо сэбэрлэээд, арилгаад байдаг заншалтай.

Анзан Ямпилович Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда хүндөөр шархатажа, хоёрдохи группын инвалид болоошье һаа, түрэл совхоздоо шадал зэргээрээ ажалладаг. Дарима Рабдановна мүнөө хонишоноор хүдэлнэ.

Дарима Рабдановна «Эхэ-герой» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэжэ, үнэр баян айлайда баярта мэдээсэл ерээ һэн.

А. БАБУШКИН.

Хэжэнгэ.

Зүүн Сибириин культурын Улаан-Үдэдэхи институт Сибирь болон Алас-Дурна зүгтэхи һуралсалай газарнуудай томохон гуламта гэжэ тоологдодог. Мүнөө тус институтдта мянгаһаа дээрэ студентнэр тоологдоно. Тиихэдэ хоёр мянганһаа дээшэ хүн заочноор һуралсажа ябана.

Оркестр, дирижёрой факультедтэ олон студентнэр һуралсана. Эндэ дүрбэн жэлдэ һуража гараһан студентнэр ерээдүйдэ нютагуудтаа хүгжэм зааха мэргэжэлтэй болоно. Шалгалтын ябажа байха үедэ Камчатка, Сахалинһаа, Яхадай АССР, Красноярскһаа, Омкс, Новосибирскһээ, Хабаровск, Владивостогһоо ерэһэн заочноор һуралсагшадые олоор лэ хаража болоно.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: дирижёрой кафедрада заочноор һуралсагшад ээлжээтэ хэшээлдээ. Кафедрын ахалагша багша, дирижёр Г. И. Солдатов хэшээл үнгэргэжэ байна.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

АЖАЛЛАНА, ҺУРАЛСАНА...

ТОБШОХОНООР...

★ СССР-эй, РСФСР-эй арадуудай зунай VI спартакиадын программаар, Агуухэ Илалтын 30 жэлэй ойдо зорюулагдажа, стол дээрэ наададаг теннисээр Алас Дурна зүгэй зоной түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Владивосток хотодо боложо дүүрэбэ. Мүрысөөндэ хабаадалсаһан манай республикын суглуулагдамал команда хоёрдохи һуури эзэлһэн байна. Улаан-Үдэ хотын 19-дэхи һургуулиин һурагша Елена Бутина хоёроороо наадахадаа эрхимлэһэн, гансаараа наадахадаа хоёрдохи һуури эзэлһэн байна. Наукануудай академиин Буряадай филиалай инженер Татьяна Цурбуева, Улаан-Үдын хоёодохи һургуулиин һурагша Александр Мугдуев, багшанарай институдай студент Михаил Серышев гэгшэд түрүүшын һууринуудые эзэлһэн байгаа. Эдэнэр Чебоксары хотодо эхилхэ түгэсхэлэй наадаанда хабаадалсаха эрхэ олобо.

★ Алас-Дурна зүгэй зоной найман команда Петропавловск-Камчатский хотодо Елизовэй дурасхаалда зорюулагдаһан шайбатай хоккейгээр мүрысөө үнгэргэһэн байгаа. Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй спортын клубай команда гурбадахи һуури эзэлээ.

★ Буряадай АССР-эй профсоюзай үбэлэй VIII спартакиада үргэлжэлһээр. Жэшээнь, «Спартак» бүлгэмэй хоёр зуугаад физкультурнигууд 5 километрэй зайда санаар урилдаба. Эрэшүүлэй дундаһаа Сергей Ушаков, Павел Степанов, эхэнэрнүүд соонһоо Татьяна Темникова гэгшэд эрхимлэһэн байна.

★ Профсоюзай үбэлэй VIII спартакиадын зоной мүрысөөндэ хабаадалсахаар Улаан-Үдын 13-дахи һургуулиин һурагшад Татьяна, Сергей Рупышевтан, Татьяна Каширина, багшанарай институдай студент Александр Некипелов болон бусад замдаа мордобо. Эдэнэр мүрысөөнэй эхилтэр Южно-Сахалинск хотодо һуралсалһорилго үнгэргэхэ, байгаалиин уларилтай танилсаха зорилготой.

Б. МИРОМАНОВ.

ҮБЭЛНАЙ ДУНГИНАҺААР

Хэнэйшье мэдэһээр, февраль һарада сагай уларил ондо ондоогоор үзэгдэдэг. Заримдаа шанга хүйтэн болоно, үдэшэ, үглөөнинь 40—45 градус хүрэтэр хүйтэрөөд абадаг. Энээнэй хажуугаар наран эртэ гаража, орой ородог, үдэртөө наран бури игаажа эхилдэг болонхой. Жэшээнь, январь һарада 32 часай туршада наратай байдаг һаа, тэрэнь февраль һарада 60 час тухай болоо.

Манай республикада февраль һарада нарата үдэрнүүд олоор үзэгдэдэг юм. Тиибэшье, февраль һарада үбэлнай тэрэл зандаа.

Байгша ондо февраль һарада дунда зэргээр 18—22, республикын хойто аймагуудта 23—27 градус хүйтэн байхаар хүлеэгдэнэ. Энэ һарада шанга хүйтэн үдэрнүүд һарын түрүүшын ба һүүлшын арбаад хоногто үзэгдэхэ хараатай. Тиихэдэ һүниндөө 30—35, хойто аймагуудта 39, үдэртөө 15—20 градус хүйтэн болохо байна.

Һарын хоёрдохи, гурбадахи арбан хоногуудта, һүниндөө 23—25, үдэртөө 7—13 градус болохо зэргэтэй. Хоёрдохи 10 хоногой эхеэр, һарын һүүлшын үдэрнүүдтэ һүниндөө 15—20, үдэртөө 3—8 градус хүйтэн байха.

Һарын туршада дунда зэргээр 8 миллиметр саһан орохо, жабарлаха, һалхилхаар хүлеэгдэнэ. Һарын туршада бага зэргэ үүлэтэй, зарим нютагуудта үглөөгүүр тээшээ манатай байха болоно. Түрүүшын, хоёрдохи, мүн гурбадахи арбан хоногой эхиндэ бага зэргээр саһан орохо зэргэтэй. Һарын тэн багаар, гурбадахи арбан хоногой эхиндэ секундын 10—14 метр хүсэтэйгөөр баруун-хойто зүгһөө һалхилха, жабарлахаар хараалагдана.

Н. АФОНИНА,
Улаан-Үдын гидрометобсерваториин директор.

Спартакиада: ХОЁРДОХИ ҮДЭР

Үглөөнэй программа. Энэ үдэр зоныг түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн мүрысөөн үргэлжэлүүлэгдэжэ, 82, 90, 100 килограмм хүрэтэр, мүн зууһаа дээшэ шэгнүүртэй 26 бүхэ барилдаһан байна. Эндэ урда үдэрэйхидэл адли шанга тулалдаан боложо, ордондо суглараг шадай анхарал татана.

Эгээн түрүүлэн (82 килограмм) Хабаровска хизаарай, Амарай областиин түлөөлэгшэ — мастерта кандидадууд Таймураз Бугулиев Владимир Удод хоёр барилдахаяа гаража ерэбэ. Хизаарай чемпионой нэрэ зэргэтэй Таймураз барилдаанай эхилэн сасуу шадамар бэрхээр добтолжо, нааданай түрүүшын хахадые 6:0 тоотойгоор дүүргэбэ... Харин нүгөөдэнь хоёрдохи хахадта үнэн бэеэ бэелжэ ороходоо, уулзалгынгаа тоо 7:6 болгожорхёо. Эндэ Владимир нүгөөдэдөө добтолон гэхэдээ, тэрэнээ «хүүргэ» дээрэ даража буушаба. Тиигэбэшье дала дээрэнь хэбтүүлжэ шадабагүй. Барилдаанай гурбадахи хахадай һаял эхилээд ябатар Таймураз нүхэрөө бэе дээгүүрэ үргөөд даража буухадаа, дала мүрэ дээрэнь хэбтүүлжэ шадаба. Хоёрдохи ээлжээндэ барилдахаар манай командын түлөөлэгшэ, СССР-эй спортын мастер Олег Алексеев Сахалинһаа ерэһэн нэгэдэхи разрядтай Бандаренкые дуран соогоо ковёр дээгүүр эрьюулжэ, мухарюулжа байгаад хоёр минута 40 секунда соо илалта туйлаба.

Нүгөөдэ — 90 килограммай шэгнүүртэ барилдагшадай дундаһаа Яхадай АССР-һээ ерэһэн мастерта кандидат Шестаков, Творогов 1-дэхи разрядтай (Сахалин), спортын мастер Куцеренко гэгшэд шүүһэн байна. Буряадай АССР-эй командын түлөөлэгшэ, спортын мастер Геннадий Махутов Шэтын, нэгэдэхи разрядтай бүхэ Лепиашвили гэгшые табан минута 20 секунда соо диилэжэ гараба.

Зуун килограмм хүрэтэр шэгнүүртэй бүхэнүүдэй дундаһаа Шэтын Владимир Вострецов (мастерта кандидат), спортын мастернууд Кудрявцев (Яхадай АССР), Богомолов (Хабаровск) гэгшэд олон баалтайгаар шүүжэ гараба. Манай командын түлөөлэгшэ Амшеев энэ үдэр нааданда хабаадалсаагүй. Үглөөнэй мүрысөөнэй һүүлшын барилдаан. Эндэ зууһаа дээшэ шэгнүүртэй бүхэнүүд барилдажа, олоной анхарал татана. СССР-эй спортын мастернууд Радченко (Яхадай АССР), Илья Гармаев (Буряадай АССР) хоёр. Амарай, Сахалинай областьнуудһаа ерэһэн мастерта кандидадууд Вадищев, Яганов гэгшэдые 20—40 секунда соо торгоон тогтоонгүй добтолжо, дала мүрэ дээрэнь даража һалаа.

Энэ үдэрэй үдэшын программада урда үдэрынь барилдаһан бүхэшүүл тулалдаагаа үргэлжэлүүлжэ, барилдаанда дуратайшуулые баясуулһан байна. Үдэшын барилдаанда 46 бүхэ хабаадажа, илажа гарагшадынь хахад финалда туласалдаха болоно. Мүрысөөн үсэгэлдэр, мүнөөдэр үргэлжэлүүлэгдэжэ. Алас Дурна зүгэй чемпионуудые тодоруулба. Эндэ Буряадай, Яхадай АССР-нүүдэй, Хабаровска хизаарай суглуулагдамал командануд түрүү һуури буляалдажа ябана. Хэнэйнь эрхимлэжэ, дамжуулгын кубогта хүртэхэнь үшөө тодороодүй.

Б ЦЫРЕМПИЛОВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Февралиин 10-һаа 16 болотор

ПОНЕДЕЛЬНИК, 10

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — Документальна фильмүүдэй программа. 10.35 — Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай түүхэтэ хуудаһанууд. «Битва над Москвой» гэһэн уран һайханай фильм. 11.05 — «Манай саад» (үнгэтэ). 11.35 — «Москвагай концертнэ залнуудаар». 12.40 — 12.50 — Забһарлалга. 12.50 — Һүүлэй һонин. 13.00 — «Ерыш наашаа, онтохон» гэһэн, үхибүүдтэ зорюулагдаһан программа. 13.30 — М. И. Глинкын нэрэмжэтэ квартет наадаха, фильм-концерт. 13.50 — «Продукциин шанарай түлөө» — Социалис Ажалай Герой А. И. Огневтой хөөрэлдөөн. 14.00 — «Костер бессмертия» — уран һайханай фильм. 15.30 — «түсэбтэ табан жэлые болзорһоонь урид!». 16.15 — «Время и семья Конвей» — Москвагай М. Н. Ермоловагай нэрэмжэтэ драматическа театрай фильм-зүжэг түрүүшынхеэ харуулагдаха. 18.30 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

Улаан-Үдэ. 19.00 — Үхибүүдтэ. «Ерыш наашаа онтохон!». 19.25 — Үхибүүдтэ. «Два клёна» — телевизионно зүжэг. 20.10 — «Мүрысөөн — олониитын зохёон байгуулхы ажал». 20.40 — «Уласхоорондын шэнжэлэл».

«Орбита». 21.00 — «Табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид». КПСС-эй Ленинградай обкомой нэгэдэхи секретарь В. Н. Игнатьев дамжуулгада хабаадалсаха. 21.45 — Жд. Пристли «Время» и семья Конвей» — Москвагай М. Н. Ермоловагай нэрэмжэтэ драматическа театрай фильм-зүжэг. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 00.30 — 00.40 — Техническэ забһарлалга. 00.40 — Хоккейгээр Европын чемпионат. Түгэсхэл. «Тесла» (ЧССР) — ЦСКА (СССР). Чехословакиһаа дамжуулга (3-дахи үе). 01—20 — «Костер бессмертия» — уран һайханай фильм. 02.50 — Совет композиторнуудай романс.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.05 — А. С. Пушкинай «Барышня — крестьянка» гэжэ телевизионно зүжэг.

«Орбита». 19.00 — 19.10 — Забһарлалга. 19.10 — Концерт (үнгэтэ). 19.20 — «Продукциин шанарай түлөө». Социалис Ажалай Герой А. И. Огневтой хөөрэлдөөн. 19.30 — «Костёр бессмертия» — уран һайханай фильм.

Улаан-Үдэ. 21.00 — «Хүгжэмтэ уулзалга». 21.20 — «Юность поэта» уран һайханай фильм. 22.35 — «Флуераш» — фильм-концерт.

ВТОРНИК, 11.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — «Возвращение Игоря Винокурова» — документальна фильм. Түрүүшынхеэ харуулагдаха. 10.25 — Г. Лонгфелло. «Песнь о Гайавате» уран зохёолой дамжуулга. 11.10 — Спорт тухай хөөрэлдөөн (үнгэтэ.) 11.40 — «Түрэл орон доторнай» — Ураал — хүндэ индустриин тон шухала район». 12.10 — «Угалзанууд» — (үнгэтэ). 12.40 — 12.50 — Забһарлалга. 12.50 — һүүлэй һонин. 13.00 — Мультфильмнүүд харуулагдаха (үнгэтэ). 13.10 — Агаарай долгиндо — «Залуу наһан». «Шинии ерээдүйн үдэр» — гэһэн дамжуулга. 13.50 — Спортын һонин (үнгэтэ) 14.10 — «Экран дээрэ-кинокомеди». «Кубанай хасагууд. — уран һайханай фильм. 16.10 — «Научно-техническэ революци ба социологиин талаар үзэл сурталай тэмсэл». 16.20 — «Наадыш, минии баян». 16.50 — «Баатаршалга» — телевизионно альманах. 17.20 — «Кто был ничем» — телевизионно уран һайханай фильм. (1-дэхи сери). 18.30 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Факел» — «БАМ — мүнөө үе сагай агуу барилга».

«Орбита». 19.30 — «Экран дээрэ — кинокомеди». «Кубанай хасагууд» — уран һайханай фильм. 21.25 — Научно-техническэ революци ба социологиин талаар үзэл сурталай тэмсэл». 21.40 — «Наадыш, минии баян» — гэһэн дамжуулга. 22.10 — «Баатаршалга» — телевизионно альманах. 22.40 — «Кто был ничем» телевизионно уран һайханай фильм. (1-дэхи сери). 23.30 — 23.40 — Забһарлалга. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 00.50 — «Экран дээрэ кинокомеди». «Кубанай хасагууд» — уран һайханай фильм.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.30 — «Хүгжэмтэ зурагууд» — фильм-концерт.

«Орбита». 19.00 — 19.10 — Забһарлалга. 19.10 — спортын һонин.

Улаан-Үдэ. 19.30 — «Ажалай эстафетэ». 19.55 — Декабристнуудай буһалгаанай 150 жэлэй ойдо зорюулагдаһан «Самоотверженные жены» гэһэн литературна дамжуулга. 20.25 — Телевизионно һонин. 20.45 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар). 21.00 — «Хүдэлмэришэн нүхэр» гэһэн дамжуулга. 21.20 — «Академик Иван Павлов» — уран һайханай фильм.

СРЕДА, 12

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — Поколения в поколение» — телевизионно - документальна фильм (түрүүшынхеэ харуулагдаха). 10.25 — В. Катаев. «Белеет парус одинокий» — уран зохёолой дамжуулга. 10.55 — Байгаалитай танилсанабди». 11.15 — Агаарай долгин дээрэ — «Залуу наһан». «Валентин Сазоновой анхарал оролдолго». 11.55 — «Зураг бүхэндэнь — наран». 12.10 — «Түүдэг» (үнгэтэ). 12.40 — 12.50 — Забһарлалга. 12.50 — һүүлэй һонин 13.00 — Үхибүүдтэ. «Такой большой мальчик» — уран һайханай фильм. 14.25 — «Мүнөөнэй эрдэм наука». 14.55 — «Море нашей надежды» — уран һайханай фильм (үнгэтэ). 16.20 «Галия Измайлова хатарха» (үнгэтэ). 16.50 — СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент В. Г. Афанасьев телевизор харагшадай асуудалнуудта харюусаха. 17.20 — «Кто был ничем...» — телевизионно уран һайханай фильм. (2-дохи сери), (үнгэтэ). 18.30 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

Улаан-Үдэ. 19.00 — Телевизионно һонин. 19.20 — Залуу уран зохёолшодой конференциие угтуулан» гэһэн дамжуулга (буряадаар.

«Орбита». 19.40 — «Галия Измайлова хатарха» (үнгэтэ). 20.15 — «Мүнөөнэй эрдэм наука». 20.45 — «Море нашей надежды» уран һайханай фильм. 22.10 — СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн корреспондент В. Г. Афанасьев телевизор харагшадай асуудалнуудта харюусаха. 22.40 — «Кто был ничем...» — Телевизионно уран һайханай фильм. (2-дохи сери, үнгэтэ). 23.50 — 24.00 — Забһарлалга. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 00.30 — Галия Измайлова хатарха» (үнгэтэ), 01.05 — «Мүнөөнэй эрдэм наука» 02.35 — «Море нашей надежды» уран һайханай фильм.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.30 — Н. В. Гоголь. «Иван Фёдорович Шпонька и его тетушка» телевизионно оперо.

«Орбита». 19.00 — 19.00 Забһарлалга. 19.10 — Литературна уншалга. Р. Гамзатов «Минии Дагестан» (үнгэтэ).

Улаан-Үдэ. 19.40 — Буряадай телевизионно ба радиогой арадай инструментнүүдэй оркестрэй концерт. 20.10 — «Адмирал Нахимов» уран һайханай фильм. 22.05 — «Три спасибо в день» телевизионно фильм.

ЧЕТВЕРГ, 13.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — Телевизионно- документальна фильмүүдэй программа. 11.05 М. Ю. Лермонтов. «Смерть поэта». Уран зохёолой дамжуулга 11.50 — «Байгаалитай танилсанабди». 12.05 — «Волшебники Никитского сада» — телевизионно - документальна фильм. 12.40 — 12.50 — Забһарлалга. 12.50 — Һүүлэй һонин. 13.00 — «Бидэнтэй хамта, маанадтал адлнаа, бидэнһээшье һайнаар хэ». 14.00 — «Спортлотогой» тираж (үнгэтэ). 14.25 — «Шатарай һургуули». 14.55 — «Литературна зохёолнууд — экран дээрэ» — «Дама с собачкой» уран һайханай фильм. 16.20 — «1975 оной дуун» (үнгэтэ). 16.50 — «Олон түмэнэй ленинскэ университет». 17.20 — «Кто был ничем...» — телевизионно уран һайханай фильм (3-дахи сери) (үнгэтэ). 18.30 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

Улаан-Үдэ. 19.00 — Телевизионно һонин. 19.20 — «Пропагандистнар болон һуралсагшадта туһаламжа».

«Орбита». 19.45 — «Шатарай һургуули». 20.15 — «Литературна зохёолнууд — экран дээрэ» — «Дама с собачкой» уран һайханай фильм. 21.40 — «1974 оной дуун» (үнгэтэ). 22.10 — 22.40 — «Олон түмэнэй ленинскэ университет». «Продукциин шанар ба ажалай журам». 22.40 — «Кто был ничем...» — телевизионно уран һайханай фильм (3-дахи сери) (үнгэтэ). 23.50 — 24.00 — Забһарлалга. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 00.30 — Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. «Крылья Совтов» — ЦСКА (үнгэтэ). 02.45 — «Спортлотогой тираж» (үнгэтэ). 03.00 — «1975 оной дуун» (үнгэтэ).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — Һурагшадта. «У лукоморья» — телевизионно фильм. 18.30 — «Октябрятанарта зорюулагдаһан телевизионно журнал «Звездочка».

«Орбита». 19.00 — 19.10. — Забһарлалга. 19.10 — «Имант Аузинь». 19.30 — «Спортлотогой тираж». (үнгэтэ).

Улаан-Үдэ. 19.45 — «Мусоргский» уран һайханай фильм. 21.45 — Буряадай АССР-эй габьяата артист А. Седов дуулаха. Камерна концерт.

ПЯТНИЦА, 14.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05. — «Түрэл орон доторнай». Молдавиин ССР. 10.35 — «Маяковский — уран зурааша» гэһэн дамжуулга. 11.35 — «В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ гүрэнэй библиотекэ». 12.05 — «День рождения» — гэһэн мульт-фильм (үнгэтэ). 12.20 — «Хонхо» — гэһэн театр. 12.40 — 12.50 — Забһарлалга. 12.50 — Һүүлэй һонин. 13.00 — «Нэгэн бултанай түлөө, бултадаа нэгэнэй түлөө». (үнгэтэ). 14.00 — Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. «Крылья Советов» — ЦСКА. 15.10 — «Ваши права» — телевизионно уран һайханай фильм (үнгэтэ). Түрүү шынхеэ харуулагдаха. 16.50 — «Сэнхир галханай» хуудаһануудаар. 17.50 — «Пролетарская станицада иимэ гэр бии» — телевизионно очерк. 18.00 — «Хатарай зал» (үнгэтэ). 18.30 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

Улаан-Үдэ. 19.00 — Телевизионно һонин. 19.20 — «Байгалай шэмэг», телевизионно журнал (буряадаар). 19.50 — «Мүрысөөн — олониитын зохёон байгуулхы ажал».

«Орбита». 20.20 «Ваши права?». Телевизионно уран һайханай фильм (үнгэтэ) түрүүшынхеэ харуулагдаха. 20.00 — «Сэнхир галханай «хуудаһануудаар». 23.00 — «Пролетарская станицада иимэ гэр бии» — телевизионно очерк. 23.10 — «Хатарай зал» (үнгэтэ). 23.35 — «Девушка с обложки» — телевизионно документальна фильм. 23.50 — 24.00 — Забһарлалга. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 00.30 — «Дуун манай хани» хүгжэмтэ эстафетэ. 01.20 — «Ваши права?» телевизионно уран һайханай фильм (үнгэтэ). Түрүүшынхеэ харуулагдаха.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.30 — Пушкинай зохёолнуудые уншалга. **«Орбита».** 19.00 — 19.10 — Забһарлалга. 19.10 — Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. «Крылья Советов» — ЦСКА (2—3-дахи үенүүд).

Улаан-Үдэ. 20.20 — Уран һайханай самодеятельностьдэ хабаадагшад наадана. 21.00 — «Горе от ума» — уран һайханай фильм зүжэг (1-дэхи хуби). 21.55 — Концерт.

СУББОТО, 15.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — Мультфильмнүүдэй программа. 10.35 — «Түрэлхидтэ зорюулагдаһан дамжуулга». 11.05 — Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. «Динамо» (М) — «Торпедо» (3-дахи үе). 11.45 — Залуушуулда зорюулагдаһан хүгжэмтэ программа. 12.40 — 12.50 — Забһарлалга. 12.50 — Һүүлэй һонин. 13.00 — Залуушуулда зорюулагдаһан хүгжэмтэ программын үргэлжэлэл. 13.55 — «Ан амитадай цирк» (үнгэтэ). 14.30 — «Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ программа (үнгэтэ). 15.00 — Элүүр энхын булан» — эрдэм дэлгэрүүлхэ программа. 15.30 — «Очевидное невероятное». Киногой шэнжэлэл. (үнгэтэ). 16.30 — «Музейнүүдээр ба выставкын залнуудаар». (үнгэтэ). Кусковой керамикын музей гэһэн дамжуулга. 17.00 — Киногой һонин. 18.30 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.00 — 19.10 — Забһарлалга. 19.10 — «13 стульев» телевизионно багахан театр (үнгэтэ). 20.20 — «Һайн шанартай эд бараа ехээр бүтээн гаргаха» (үнгэтэ) дамжуулга. 20.50 — «Искусствын мастернууд. — Украинын оперой сцена дээрэ». 21.35. — Бэеэ хүсэһэн хүнүүдтэ зорюулагдаһан мультфильмнүүдэй программа. (үнгэтэ). 22.05 — «Байгаали ба хүн» гэһэн дамжуулга. (үнгэтэ). 22.35 — Экран дээрэ гараһаар 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан «Три товарища» гэһэн уран һайханай фильм. 23.50 — 24.00 — Забһарлалга. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 00.30 — «Киногой һонин» — 02.00 — «Нежданова» нэрэмжэтэ үйлсэдэ» (үнгэтэ).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Улаан-Үдэ. 11.05 — Үхибүүдтэ «Грозовая степь» гэһэн телевизионно зүжэг. 12.35 — «Валютный кризис» — документальна фильм. 13.25 — «Горе от ума» — уран һайханай фильм, — зүжэг (2-дохи хуби). 14.50 — Концерт.

ВОСКРЕСЕНИ, 16.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита» 10.05 — «Таабаринууд ба тайлбаринууд» (үнгэтэ). 10.20 — РСФСР-эй гүрэнэй арадай коллективүүдэй телевизионно фестиваль. Воронежско ород арадай хоор дуулаха. 11.00 — Конькигаар урилдаанай олон зүйлэй нааданай дэлхэйн чемпионат. Швециһээ дамжуулга (үнгэтэ). 11.40 — «Салют, Победа!» — викторина (3-дахи тур). (үнгэтэ). 12.40 — 12.50 — Забһарлалга. 12.50 — Һүүлэй һонин. 13.00 — «Советскэ Союзда алба хэнэб!». 14.00 — Хүгжэмтэ киоск» (үнгэтэ). 14.30 — «Мультфильмнүүдэй программа (үнгэтэ). 15.00 — «Киногоор аяншалагшадай клуб». 16.00 — СССР-эй арадай артист Э. Гилельс наадаха (үнгэтэ). Бобслей. Дэлхэйн чемпионат Италиһаа дамжуулга (үнгэтэ). 16.45 — Уласхоорондын һонин (үнгэтэ). 17.15 — «Дайнай жэлнүүдэй дурасхаалда». «Жажда» — уран һайханай фильм. 18.30 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.00 — 19.10 — Забһарлалга. 19.10 — «Танай захилаар» — концерт. 13.40 — «Ном худалдалга». үнгэтэ. 20.25 — «Кира Изотова дуулаха» (үнгэтэ) 20.55 — «Советскэ Союз тухай хари гүрэнһөө ерэһэн айлшадай һанамжа». 21.10 — «Киногоор аяншалагшадай клуб». 22.10 — «Новый аттракцион» уран һайханай фильм (үнгэтэ). 23.40 — Фехтовани. Уласхоорондын мүрысөөн (үнгэтэ). 23.50 — 24.00 — Забһарлалга. 24.00 — «Время» мэдээсэлэй программа. 00.30 — Композитор О. Фельцманэй авторска вечер Союзай байшангай Колонно залһаа дамжуулагдаха.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.30 … «Танай захилаар» — концерт. … — Совет дуунай концерт (үнгэтэ). 01.25 — Дайнай жэлнүүдэй дурасхаалда. «Хроника пикирующего бомбардировщика» — уран һайханай фильм. 02.40 — «Классическа опереттын ариинууд». Концерт.

Редакторай орлогшо **М. Н. НИМАЕВ.**

«БУРЯАД ҮНЭН» 1975 оной февралиин 9. 4-дэхи хуудаһан. Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н- 02329. Заказ № 3044